

Update Briefing

Asia Briefing N°142

Yangon/Brussels, 13 December 2013

ရာဘာတံဆိပ်တုံးမဟုတ်သော အသွင်ပြောင်းကာလ မြန်မာ့လွှတ်တော်

၁။ ခြုံငုံသုံးသပ်ခြင်း

၂၀၁၁ တွင် ယခင်တစ်နှစ်က ရွေးကောက်ပွဲများအပေါ်အခြေခံ၍ ခေါ်ယူစည်းဝေးဖွဲ့စည်းခဲ့သော မြန်မာ့လွှတ်တော်သည် မျှော်လင့်ထားသည်ထက်ပိုမို၍ သက်ဝင်လှုပ်ရှားစွာ၊ ဩဇာကြီးစွာ ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အောက်လွှတ်တော်နှင့် အထက်လွှတ်တော်နှစ်ရပ်စလုံးသည် ခေတ်မမှီတော့သော ဥပဒေကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် လိုအပ်သည့်အလျောက် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်းအားဖြင့် နိုင်ငံ၏ အသွင်ပြောင်းလုပ်ငန်းစဉ်ကို မောင်းနှင်ရာတွင် အဓိကကဏ္ဍမှ ပါဝင်လျက်ရှိပြီး၊ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာအပေါ် အမှန်တကယ် စစ်ဆေးသူအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေသည်။

သို့ရာတွင် လွှတ်တော်ကို ဖြတ်သန်းနေသော ဥပဒေကြမ်းအချို့ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဥပဒေပြုရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာပိုင် နှစ်ရပ်စလုံးသည် မီဒီယာအပေါ်၊ အရပ်အဖွဲ့အစည်းများအပေါ်၊ ဆန္ဒထုတ်ဖော်ခွင့်အပေါ် အာဏာရှင်ဆန်ဆန်ထိန်းချုပ်မှုကို စွန့်လွှတ်ရန် အဆင်သင့်မဖြစ်သေးဟူသော စိုးရိမ်စရာများ ထွက်ပေါ်လာသည်။ ပိုမိုကျယ်ပြန့်စွာ ဆိုရလျှင် တပ်မတော်ကိုယ်စားလှယ်အစုအဖွဲ့ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း၏ ကဏ္ဍနှင့်လွှတ်တော်အပေါ် သက်ရောက်မှုတို့မှာ မေးခွန်းထုတ်စရာ ဖြစ်နေသည်။ တစ်ဦးချင်းနှင့် အဖွဲ့အစည်းလိုက် ဆိုးဝါးသော စွမ်းဆောင်ရည်အကန့်အသတ်များနှင့် မရှင်းမလင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတို့သည် ထိရောက်သော၊ တာသွားသော ဥပဒေပြုမှုအပေါ် ဘရိတ်သဖွယ် တားဆီးလျက်ရှိသည်။

လောလောဆယ်တွင် အငြင်းပွားဖွယ် ဥပဒေပြုအစီအစဉ်များစွာ တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိသည်။ စဉ်းစားသုံးသပ်နေဆဲ အဆင့်မြစ်သော အဖွဲ့အစည်းသင်းပင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေကြမ်းသည် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံတကာအစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ (NGOs) များ၏ မှတ်ပုံတင်ခြင်း၊ လုပ်ကိုင်ခြင်းတို့အတွက် ဖရိမ်ပုံစံကို သတ်မှတ်ပေးမည်ဖြစ်သည်။ ကနဦး ဥပဒေကြမ်းသည် လွန်စွာတင်းကြပ်လွန်းပြီး၊ နိုင်ငံတကာအကောင်းဆုံးကျင့်ထုံးဖြစ်ရန် များစွာ အလှမ်းဝေးသည်ဟု ပြည်တွင်းအဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံတကာကျွမ်းကျင်သူများ၏ ယူဆခြင်း ခံရသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် အဆိုပါပြည်တွင်းအဖွဲ့အစည်းများနှင့် တိုင်ပင်ရန်၊ ကျွမ်းကျင်သူတို့၏ အကြံဉာဏ်ကိုနားထောင်ရန်၊ လွှတ်တော်က လိုလိုလားလားရှိခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းဆုံး ဥပဒေကြမ်းမှာမူ တင်းကြပ်မှုများလျော့သွားပြီး၊ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်း၏ စိုးရိမ်ပူပန်မှု အများစုကို ဖြေရှင်းပေးထားသည်။

၂၀၁၁ ခုနှစ်က ထုတ်ပြန်သော ငြိမ်းချမ်းစွာ စုဝေးခွင့်ဆိုင်ရာ ဥပဒေသည် ခွင့်ပြုချက် မရဘဲ ဆန္ဒပြ သူများအပေါ် ပြစ်ဒဏ်သတ်မှတ်မှုများကြောင့် ဝိုင်းဝန်းပြစ်တင်ဝေဖန်ခြင်းခံရသည်။ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများစွာမှာ တရားစွဲဆိုခြင်းခံကြရပြီး၊ ယင်းဥပဒေကြောင့် အရေအတွက် ဒါဇင်ချီ၍ ထောင်ဒဏ်ကျခံနေကြရသောကြောင့် မြန်မာ့လွတ်လပ်ခွင့်အသစ်၏ တကယ့်အနေ အထားအစစ်နှင့် ပတ်သက်၍ သံသယမေးခွန်းများ ထွက်ပေါ်လာစေသည်။ ယင်းကဲ့သို့ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်မှုသည် နှစ်ကုန်တွင် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား ရှိတော့မည်မဟုတ်ဟူသော သမ္မတ၏ကတိစကားနှင့် မကိုက်ညီကြောင်း အကြီးတန်းလွှတ်တော်အမတ်များက ဝန်ခံကြသည်။ ပြဿနာရှိသော ဥပဒေစည်းမျဉ်းများကို ပြင်ဆင်ရန်အဆိုပြုချက်ကို လက်ခံခဲ့ကြသည်။

ဆိုးဝါးပြင်းထန်လွန်းသော တားမြစ်ချက်အဟောင်းများကို အစားထိုးမည့် မီဒီယာ ဥပဒေသစ်ကိုလည်း ဆွေးနွေးငြင်းခုံနေကြသည်။ အသစ်ရေးဆွဲသော ဥပဒေကြမ်းတွင် ထုတ်ဝေ ခွင့်လိုင်စင် ထုတ်ပေး ခြင်းနှင့် ရုတ်သိမ်းခြင်း အာဏာ၊ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်အဓိပ္ပါယ်ထွက်သော ကန့်သတ်ချက်များအပါအဝင် ပြဿနာရှိသော စည်းကမ်းချက်များ ထပ်မံပါဝင်လာသည်။ စာနယ်ဇင်းကောင်စီအပါအဝင် မီဒီယာနယ်ပယ် ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းမှုများရှိ သော်လည်း ၎င်းတို့၏ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများကို မည်သည့် အတိုင်းအတာအထိ ထည့်သွင်းစဉ်းစား ပေးမည်ကို ယခုတိုင် မသိကွဲသေးပေ။ ပရော်ဖက်ရှင်နယ်နှင့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာစံနှုန်းများကို စာနယ်ဇင်းသမားအများစုက ကောင်းစွာနားမလည်သေးသော အချိန်မျိုးတွင် အထိန်း အကွပ်မဲ့ မီဒီယာကဏ္ဍ ဖြစ်ပေါ်လာမည့်ကိစ္စကို ရတက်မအေးကြောင်း အစိုးရက ထုတ်ဖော်ပြောဆို ထားသည်။

လောလောဆယ်ပေါ်ထွက်လာသည်မှာ ပြစ်ချက်အနာအဆာများရှိသော ဥပဒေပြု လုပ်ငန်းစဉ်ပုံရိပ် ဖြစ်သော်လည်း သက်ဆိုင်သူ Stakeholders များနှင့်တိုင်ပင်ရန်၊ ကျွမ်းကျင်သူတို့၏အကြံဉာဏ်များကို အသုံးပြုရန် လိုလိုလားလား ရှိကြောင်း ယေဘုယျအားဖြင့် တွေ့ရသည်။ တံခါးဖွင့်မှုများလွန်းခြင်း၊ မြန်လွန်းခြင်းတို့နှင့်ပတ်သက်၍ စိုးရိမ်ပူပန်မှုအချို့နှင့် အာဏာရှင်ဆန်ဆန် အလိုအလျောက် တုန့်ပြန်မှုစရိုက်များ မပျက်ပြယ်သေးသော်လည်း တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းရန် လူသိရှင်ကြားတောင်းဆိုမှုများ၊ နိုင်ငံတကာစံနှုန်းမှီလိုသော ဆန္ဒများကဲ့သို့ သော အခြားထည့်သွင်းစဉ်းစားမှုများကြောင့် ယခုအခါ ပြောင်းလဲပျော့ပြောင်းလာနေပြီဖြစ် သည်။ မီဒီယာဥပဒေ၏ပုံသဏ္ဌာန်နှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာ စုဝေးခွင့်ဥပဒေအပေါ် ပြင်ဆင်ချက်များထုတ်ပြန် မလားဆိုသည့်ကိစ္စမှာ ပွင့်လင်းမှုအသစ်လား (သို့မဟုတ်) အာဏာပြမည့် စရိုက်ဟောင်းလား ဆိုသည်ကို နောက်ထပ် တိတိကျကျ စစ်ဆေးမှု ဖြစ်လာပါလိမ့်မည်။

အခြေခံဥပဒေအရ တပ်မတော်အတွက် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း ပေးထားခြင်းသည် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများစွာ ဖြစ်စေသော အကြောင်းရင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ လွှတ်တော် တွင် စစ်တပ်အတွက် နေရာပေးခြင်းသည် အခြေခံဒီမိုကရေစီ စံနှုန်းများနှင့် မကိုက်ညီသော်လည်း တပ်မတော်အစုအဖွဲ့သည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ယေဘုယျအားဖြင့် ထောက်ခံသည့် ကဏ္ဍကို ရယူထားသည်။ တပ်မတော်သား ကိုယ်စားလှယ်အစုအဖွဲ့သည် တစ်ခါတစ်ရံတွင် အစိုးရနှင့် သမ္မတကို ထောက်ခံသည့် ဘက်မှ မဲပေးကာ၊ ယခင်တပ်မတော်အစိုးရဟောင်း ထူထောင်ထားသော အများစု ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီ USDP ကို ကန့်လန့်တိုက်မှုကြောင့် အခြားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် တင်းမာမှုအချို့ ရှိခဲ့သည်။

မြုံ့၍ဆိုရလျှင် နှစ်ပေါင်းငါးဆယ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပထမဦးဆုံး လွတ်လပ်သောလွှတ်တော် ဖြစ်သည့်အလျောက် အင်စတီကျူးရှင်းပိုင်းဆိုင်ရာ အားနည်းခြင်းနှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အတွေ့အကြုံမရှိခြင်းတို့ကြောင့် ဥပဒေပြုရာတွင် အကန့်အသတ်များ ရှိနေသည်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စား လှယ်များသည် ဒီမိုကရေစီ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတွင် ဗဟုသုတအနည်းငယ်သာရှိပြီး၊ အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးမှုမှာလည်း

အလွန်နည်းပါးသည်။ ရုံးခန်းများ (သို့မဟုတ်) ဝန်ထမ်းများမရှိခြင်း၊ မူဝါဒနှင့်သုတေသန အကူအညီမရှိခြင်းတို့အပြင် ကိစ္စရပ်များကို လေ့လာသုံးသပ်အစီရင်ခံတင်ပြရန် အဖွဲ့တွင်း ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်မရှိသော ကော်မတီများသာ ရှိခြင်းတို့ကြောင့် ထိရောက်၍တာသွားသော ဥပဒေပြုလုပ်ငန်းစဉ်မှာ ဖြစ်နိုင်ခြေ မရှိပေ။ ယင်းကဲ့သို့ အခြေအနေမျိုးတွင် ဥပဒေပြုအစီအစဉ်များ ပြည့်နှက်နေခြင်းကြောင့် ဤမျှအထ မြောက်အောင်မြင်နေသည်ကို ချီးကျူးလောက်ပေသည်။ သို့ရာတွင် အသွင်ကူးပြောင်းမှုဖြစ်စဉ် ရှေ့ဆက်သွားနေသည်နှင့်အမျှ အစိုးရ၏ ပြစ်တင်ဝေဖန် စရာ အချက်အလက်သည်လည်း လူထု၏မျှော်လင့်ချက်များကို လိုက်မှီရန်အတွက် နောက်ထပ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ လိုအပ်နေပေသည်။

၂။ ဥပဒေပြုစနစ်

(က) နောက်ခံသမိုင်း

၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေသည် ဥပဒေပြုစနစ်အတွက် အခြေခံအုတ်မြစ်ကို ဖြည့်ဆည်း ပေးသည်။¹ ၂၀၁၀ နိုဝင်ဘာလ ရွေးကောက်ပွဲများအပြီးတွင် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်စလုံးကို ၂၀၁၁ ဇန်နဝါရီ ၃၁ တွင် ခေါ်ယူစည်းဝေးခဲ့ပြီး၊ ထိုနေ့တွင်ပင် အခြေခံဥပဒေအာဏာ စတင် သက်ရောက် သည်။² ၎င်းလွှတ်တော် အစည်းအဝေးပြီးဆုံးသော မတ်လ ၃၀ တွင် တပ်မတော်အစိုးရထံမှ သမ္မတဦးသိန်းစိန်ထံသို့ တရားဝင် အာဏာလွှဲပြောင်းပေးခဲ့သည်။³ ထိုအချိန်မှစ၍ လွှတ်တော် နှစ်ရပ်စလုံးသည် ခေတ္တခဏရပ်နားသည့်ကာလမှ လွဲ၍ တစ်ချိန်လုံးလိုလို စည်းဝေးကျင်းပ ခဲ့ကြသည်။

ယခုအကြိမ်သည် ၁၉၄၈-၁၉၆၂ ဒီမိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေးကာလနောက်ပိုင်း ပထမဆုံး လှုပ်ရှား သက်ဝင်သော လွှတ်တော်ဖြစ်သည်။ ထိုကာလအတွင်း နိုင်ငံရေးတိုက်ခိုက်မှုများနှင့် နိုင်ငံအနှံ့ သူပုန်ထ မှုများ ရှိခဲ့သော်လည်း ၁၉၄၇ အခြေခံဥပဒေအတိုင်း ပါတီစုံရွေးကောက်ပွဲများ ပုံမှန်ကျင်းပကာ လွှတ်တော် နှစ်ရပ်စလုံး ရှိခဲ့သည်။⁴ ၁၉၆၂ အာဏာသိမ်းမှုအပြီးတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက အခြေခံဥပဒေကို ဖျက်သိမ်းကာ ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ တရား စီရင်ရေး အာဏာသုံးရပ်စလုံးကို အပြည့်အဝချုပ်ကိုင်လိုက်သည်။ ၁၉၇၄ တွင် အကြံပေး အာဏာသက်ရောက်ခဲ့သော အခြေခံဥပဒေသည် တစ်ပါတီစနစ် ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံကို ထူထောင် ခဲ့ပြီး၊ ပေါ်ပေါက်လာသော လွှတ်တော်တစ်ရပ်က နိုင်ငံအကြီးအကဲအဖြစ် ဆက်လက်တာဝန်ယူသူ ဦးနေဝင်း၏ မူဝါဒများအတွက် ရာဘာတံဆိပ်တုံးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၈ မှ ၂၀၁၁ အကြား စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကာလတွင်မူ မည်သည့်လွှတ်တော်မှ မရှိတော့ဘဲ၊ တပ်မတော်အစိုးရ

¹ For analysis of the 2008 constitution, see Crisis Group Asia Report N°174, *Myanmar: Towards the Elections*, 20 August 2009.

² For previous Crisis Group reporting on Myanmar since the present government took power, see Asia Briefings N°140, *A Tentative Peace in Myanmar's Kachin Conflict*, 12 June 2013; N°136, *Reform in Myanmar: One Year On*, 11 April 2012; and N°127, *Myanmar: Major Reform Underway*, 22 September 2011; also Asia Reports N°251, *The Dark Side of Transition: Violence Against Muslims in Myanmar*, 1 October 2013; N°238, *Myanmar: Storm Clouds on the Horizon*, 12 November 2012; N°231, *Myanmar: The Politics of Economic Reform*, 27 July 2012; and N°214, *Myanmar: A New Peace Initiative*, 30 November 2011.

³ The upper and lower houses ended their first sessions on 23 March, with the joint Union Assembly concluding a week later.

⁴ After a 1958 coup, the legislature was abolished for eighteen months, until elections in 1960 returned power to civilian hands.

လက်ထဲသို့ အာဏာအားလုံး ကျရောက်သွားပြီး၊ မည်သည့်အခြေခံဥပဒေမှ အာဏာ သက်ရောက်ခြင်း မရှိတော့ပေ။ ၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲ၏ ရလဒ်များကိုလည်း လုံးဝအကောင် အထည်မဖော်တော့ပေ။

(ခ) ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ

လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ပါဝင်သော ပြည်တော်စုလွှတ်တော် Union Assembly ကို ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေက ပြဋ္ဌာန်းပေးထားသည်။ ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၄၄၀ အောက်လွှတ်တော် (ပြည်သူ့လွှတ်တော်)^၅နှင့် ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၂၂၄ အထက်လွှတ်တော် (အမျိုးသားလွှတ်တော်) တို့ဖြင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကို ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်စလုံးမှ ကိုယ်စားလှယ်နေရာ လေးပုံသုံးပုံကို ရွေးကောက်ပွဲဖြင့် တင်မြှောက်ပြီး၊ ကျန်နေရာများကို ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်က ခန့်အပ်သော တပ်မတော်အရာရှိများ အတွက် သီးသန့်ဖယ်ထားသည်။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် ၁၄ ခုစလုံးတွင် လည်း ဒေသန္တရလွှတ်တော် အသီးသီး ရှိကြသည်။^၆

အခြေခံဥပဒေက နိုင်ငံတော်အဆင့်အာဏာများကို တိတိကျကျ ခွဲခြားသတ်မှတ်ထား ခြင်းကြောင့် တစ်ဦးချင်းအနေဖြင့် ဥပဒေပြုရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးရာထူးနေရာများကို ပြိုင်တူ ထိန်းချုပ်ခြင်း မပြုနိုင်တော့ပေ။^၇ သမ္မတ၊ ဒုသမ္မတ၊ ဝန်ကြီး၊ ဒုဝန်ကြီးနှင့် အခြားအုပ်ချုပ်ရေးရာထူး ခန့်အပ်ခံရသူများသည် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်မှ နှုတ်ထွက်ရမည်ဖြစ်ပြီး၊ လစ်လပ် နေရာများကို နောက်ထပ်ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲ ဖြင့် ဖြည့်တင်းရသည်။^၈ လွှတ်တော်တစ်ရပ်စီကို လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌတို့က ဦးဆောင်ကြ သည်။ လက်ရှိငါးနှစ်သက်တမ်းအတွက် အောက်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌမှာ ဦးရွှေမန်း (တပ်မတော်အစိုးရ၏ နံပါတ်သုံးအဆင့် အဖွဲ့ဝင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဟောင်း)ဖြစ်ပြီး၊ အထက်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌမှာ ဦးခင်အောင်မြင့် (ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီး ဟောင်း) ဖြစ်သည်။ အခြေခံဥပဒေအရ ပထမလပေါင်း ၃၀ အတွက် ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဦးခင်အောင်မြင့်မှ တာဝန်ယူခဲ့ပြီး၊ ၂၀၁၃ ဇူလိုင်လကုန်တွင် ကျန်လပေါင်း ၃၀ အတွက် ဦးရွှေမန်းက ပြောင်းလဲတာဝန်ယူသည်။

လွှတ်တော်၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီ ၂၀၁၀ တွင် တပ်မတော်အစိုးရက ရှေးဦးစွာ ထုတ်ပြန်ကြေညာထားသော ဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းများဖြင့် စီမံခန့်ခွဲခဲ့ပြီး၊ ၂၀၁၁ နောက်ပိုင်းတွင် ပြင်ဆင်ခြင်း၊ အစားထိုးခြင်း ပြုလုပ်ခဲ့သည်။^၉ ယင်းပြင်ဆင်မှုများသည် အခြေခံဥပဒေက ဖွင့်ဆိုသတ်မှတ်သည့် အခြေခံအချက်များကို ပြောင်းလဲခြင်းမပြုပေ။ လွှတ်တော်လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုနှင့် ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ပါတီများအကြား အချိန်နှင့်ရင်းမြစ်ခွဲဝေမှုတို့ကို ကိုင်တွယ်ရန်အတွက် ယင်းစည်းကမ်းများကို အတွေ့အကြုံဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ရေးဆွဲကာ နောက်ထပ်အစအဆုံး ပြင်ဆင်ရန် လိုအပ်နေသည်။ မဲခွဲရန်လိုအပ်သော

^၅ These constituencies are based on township boundaries, which can result in very different populations and, therefore, unequal representation.

^၆ The constitution designates the senior military commander, not the head of state, as commander-in-chief. The local legislatures will not be discussed in this report.

^၇ Regional assembly members, however, can also be ministers in their region/state government.

^၈ By-elections are not automatically triggered by a vacancy. The Election Commission decides to hold them from time to time. Polls are then conducted for all vacant seats.

^၉ Each chamber has a procedural law (eg, the 2012 Pyithu Hluttaw Law that repealed and replaced a same-name 2010 law) and an election law (eg, the 2010 Pyithu Hluttaw Election Law, amended in 2011), as well as rules (sometimes called “by-laws”) associated with each of these laws (eg, the 2013 Pyithu Hluttaw Rules).

ကိစ္စများ အတွက် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ၏ ရွေးချယ်မှုဖြင့် နည်းလမ်းသုံးမျိုး သတ်မှတ်နိုင်သည်။ (i) အီလက်ထရောနစ် လျှို့ဝှက်မဲစနစ် (ii) စက္ကူလျှို့ဝှက်မဲစနစ်(အီလက်ထရောနစ်စနစ်အတွက် အရန်ဟုယူဆနိုင်) (iii) မတ်တပ် ရပ်မဲပေးခြင်းစနစ် တို့ဖြစ်သည်။¹⁰

(ဂ) ကော်မတီများ

လွှတ်တော်တစ်ရပ်စီတွင် သီးခြားကော်မတီ လေးခုစီ ဖွဲ့စည်းထားပြီး အထူးကော်မတီ များနှင့် ကော်မရှင်များလည်း ပါဝင်သည်။¹¹ ကော်မတီကို လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့်သာ ဖွဲ့စည်းရပြီး၊ ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးသည် အခြားကော်မရှင်တွင်လည်း ပါဝင်နိုင်သည်။ အဖွဲ့ဝင် (၁၅)ဦး အများဆုံးပါဝင်သော သီးခြားကော်မတီများသည် ၎င်းတို့နှင့်ဆိုင်သော လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌထံ အစီရင်ခံကြရသည်။ ကော်မတီများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

ဥပဒေကြမ်းကော်မတီ။ ။ ယင်းကော်မတီသည် ဥပဒေကြမ်းအားလုံး အမျိုးသားအဆင့် ဦးစားပေးမှုဝါဒများနှင့် တစ်သားတည်းကျရဲ့လား၊ နိုင်ငံနှင့်လူထု၏အကျိုးစီးပွားကို ဖော်ဆောင်ရဲ့လား၊ အမျိုးသားလုံခြုံရေး ကို အန္တရာယ်ပေးနိုင်သလား၊ လက်တွေ့အဖြစ်မှန်များနှင့် ကိုက်ညီရဲ့လား၊ လက်တွေ့ကော အကောင် အထည်ဖော်နိုင်ရဲ့လား စသည်ဖြင့် အခြေခံဥပဒေ၊ တည်ဆဲဥပဒေများ၊ မြန်မာနိုင်ငံ လိုက်နာရမည့် နိုင်ငံတကာတာဝန်များနှင့် ကိုက်ညီမှုကို ဆုံးဖြတ် ဖို့စစ်ဆေးရန် ဝတ္တရားရှိသည်။¹² ကြီးမားလေးလံသော လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် အထူးသီးသန့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကြောင့် ယင်းကော်မတီကို ဥပဒေပြုလုပ်ငန်းစဉ်၏ တစ်ဆင့်နေသော လမ်းကျဉ်း (bottleneck) ဟု စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများစွာက ခေါ်ဝေါ်ကြပြီး၊ နိုင်ငံတကာ ကျင့်ထုံးအတိုင်းရေးဆွဲရသော လုပ်ငန်းနည်းလမ်းများတွင် ညှိနှိုင်းပြင်ဆင်မှုများဖြင့် တစ်စိတ် တစ်ပိုင်း ဖြေရှင်းရဖွယ်ရှိသော အနေအထား ရှိသည်။¹³

ပြည်သူ့ငွေစာရင်းကော်မတီ။ ။ ၎င်းကော်မတီသည် အစိုးရအသုံးစရိတ်နှင့် စာရင်းစစ်ချုပ် အစီရင်ခံစာ တို့အား ခွင့်ပြုသောလုပ်ငန်းအတွက် အသုံးစရိတ်များ သုံးစွဲကြောင်း၊ ထိရောက်စွာ အသုံးပြုကြောင်း သေချာစေရန် သွားရောက်ကြည့်ရှုခြင်း၊ စုံစမ်းခြင်းတို့အပါအဝင် စစ်ဆေးခြင်း၊ နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများ၏ လုပ် ဆောင်မှုများကို စစ်ဆေးခြင်း၊ အစိုးရအခွန်ငွေများကို စစ်ဆေးခြင်း စသည်တို့အတွက် တာဝန်ရှိသည်။¹⁴

လွှတ်တော်အခွင့်အရေးကော်မတီ။ ။ ယင်းကော်မတီသည် လွှတ်တော်၊ ကော်မတီ၊ ကိုယ်စားလှယ် တို့၏ အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ကြောင်း စွပ်စွဲမှုများကို စဉ်းစားသုံးသပ်ခြင်း၊ ချိုးဖောက်မှုဖြစ်ပွားခြင်း ဟုတ်/ မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ လွှတ်တော်သို့ အရေးယူဆောင်ရွက်ရန် အကြံပြုခြင်းတို့အတွက် တာဝန်ရှိသည်။ ထို့အပြင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တို့၏ အချက်

¹⁰ 2013 Pyithu Hluttaw Rules (6 February 2013), Rule 19(p) and appendices (c) and (d), and corresponding provisions of the rules for the other chambers. Matters requiring a vote are the appointments of speakers and deputies, their removal from office and resolutions concerning proposals and bills submitted to it.

¹¹ These four standing committees are designated in the constitution and procedural laws and exist for the full legislative term; ad hoc committees are formed for a limited time.

¹² Section 59, 2013 Pyithu Hluttaw Rules; corresponding section, Amyotha Hluttaw Rules.

¹³ Crisis Group interview, Myanmar-based international electoral expert, Yangon, December 2013.

¹⁴ Sections 68-70, 2013 Pyithu Hluttaw Rules; corresponding sections, Amyotha Hluttaw Rules.

¹⁷ Crisis Group interviews, commission members, Naypyitaw, November 2012; commission adviser, Yangon, August 2013.

ဦးအနက် တပ်မတော် အစုအဖွဲ့မှ ကိုယ်စားလှယ် ၂၅ဦး ပါဝင်ပြီး၊ ကျန်အဖွဲ့ဝင်များကို လွှတ်တော်တွင်းရှိ ပါတီများမှ ၎င်းတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်နေရာ အချိုးအတိုင်း ထည့်သွင်း ဖွဲ့စည်းသည်။¹⁸ ကော်မတီအနေဖြင့် ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေ၏ ဖြစ်နိုင်ချေ ပြင်ဆင်စရာများကို လေ့လာသုံးသပ်ရန်နှင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ အကြံပြုချက်များ တင်ပြရန် တာဝန်ပေး ခံရသည်။ အစီရင်ခံစာ တင်ပြရမည့် နောက်ဆုံးရက်ဖြစ်သော ၂၀၁၄ ဇန်နဝါရီ ၃၁ရက် တွင် ကော်မတီ၏ သက်တမ်းပြီးဆုံးမည်ဖြစ်သည်။ ကော်မတီ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို အများစုမဲဖြင့် ပြုလုပ်မည်ဖြစ်ရာ ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီက အဓိကလွှမ်းမိုးထားသည့် သဘောဖြစ်သော်လည်း တစ်ဖက်သတ် ဆုံးဖြတ်ရန် မဖြစ်နိုင်ပါ။ ကော်မတီ ကိုးကားရမည့် အချက်အလက်များတွင် အဓိက ထည့်သွင်းစဉ်းစားစရာ သုံးချက် (i) အမျိုးသား အကျိုးစီးပွားကို အာမခံရေး (ii) ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ထောက်ခံအားပေးရေး (iii) ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းမှုအရှိန်ကို ထိန်းသိမ်းရေးတို့ကို စတင်ရမည့် အခြေခံအချက်များအဖြစ် သတ်မှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။¹⁹ ကော်မတီသည် အကြံပြုရုံမျှသာဖြစ်ပြီး၊ လွှတ်တော်သည် သဘောတူရန် (သို့) မတူရန် လွတ်လပ်ခွင့်ရှိသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ၎င်းအစီရင်ခံစာသည် အခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေးလုပ်ငန်းစဉ် မှန်သမျှ၏ ကနဦးအဆင့်မျှသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

(ဃ) အာဏာဟန်ချက်

တပ်မတော်အစိုးရလက်ထက် ၂၀၁၀ တွင် ကျင်းပခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲများသည် အမှားအယွင်း၊ အပြစ်အနာ ရေရေလည်လည်များကြောင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သတ်မှတ်ခံရသည်။²⁰ ယင်းတို့ကို NLD ပါတီက သပိတ်မှောက်ခဲ့ပြီး၊ ရွေးကောက်ပွဲအကြို ပြိုင်ဆိုင်မှုခွင့် သည်လည်း ပြည်ခိုင်ဖြိုး USDP ပါတီကို မျက်နှာလိုက်ကာ ကြီးကြီးမားမား တစ်ဖက် စောင်းနှင်းဖြစ်ခဲ့သည်။ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီက ပြည်လုံးကျွတ်အနိုင်ရကာ အတိုက်အခံပါတီများနှင့် တိုင်းရင်းသားပါတီများက နေရာအနည်းငယ်ရသည်။ လက်ရှိအစိုးရထံ အာဏာလွှဲပြောင်းပေးပြီးနောက် ကျင်းပသော ၂၀၁၂ ဧပြီလ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲများမှာမူ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လွတ်လပ်မှု၊ မျှတမှုရှိပြီး NLD ပါတီက နေရာအားလုံးနီးပါး အနိုင်ရသည်။ လွှတ်တော်သို့ NLD ပါတီ ဝင်ရောက်လာမှုသည် အထင်ကရ သင်္ကေတသဖွယ်ဖြစ်သော်လည်း လစ်လပ်နေရာ အနည်းငယ်အတွက်သာ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပခြင်းဖြစ်သောကြောင့် လွှတ်တော်တွင်း အာဏာဟန်ချက်မှာ သိသိသာသာ ပြောင်းလဲမသွားပေ။ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်၏ နေရာ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော် ရရှိထားသော ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီ USDP က လွှတ်တော်နှစ်ရပ်စလုံးကို လွှမ်းမိုးထားဆဲဖြစ်ပြီး၊ တပ်မတော်သား အစု အဖွဲ့က ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း၊ NLD ပါတီ (နောက်ထပ်အကြီးဆုံး)က ၇ ရာခိုင်နှုန်းအကြီးဆုံး ရရှိထားသည်။²¹

¹⁸ The USDP has 52 lower house seats, the NLD seven and other parties 25; some of the smallest parties have less than 1 per cent of the lower house seats but have a representative on the committee, which is why the latter has more than 100 members.

¹⁹ Pyidaungsu Hluttaw (Union Assembly) Notification no. 41/2013, 25 July 2013. Its term was subsequently extended by one month to allow more time for public consultation.

²⁰ See Crisis Group Asia Briefing N°118, *Myanmar's Post-Election Landscape*, 7 March 2011.

²¹ See Crisis Group Briefing, *Reform in Myanmar*, op. cit.

၃။ လမ်းကြောင်းမှန်အတိုင်း ဦးတည်နေသလား

(က) ကနဦးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပုံ

ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကို ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီက လွှမ်းမိုးထားသော်လည်း လက်ရှိ စည်းမျဉ်းများအရ သိသိသာသာ အာဏာရှိသူ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ဥက္ကဋ္ဌများက လွှတ်တော်ရေးရာများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အားလုံးပါဝင်သည့် နည်းလမ်းပုံစံမျိုးကို အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ ကော်မတီများနှင့် ကော်မရှင်များအားလုံးတွင် အတိုက်အခံနှင့် တိုင်းရင်းသားပါတီ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်ကြပြီး၊ အချို့ကိစ္စများတွင် စည်းမျဉ်းအရ မလိုအပ်သည့်တိုင်အောင် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်စေသည်။²² ၎င်းတို့သည် လွှတ်တော်အတွင်း ဆွေးနွေးငြင်းခုံမှုများ၊ ဖြေရှင်းနည်းတင်ပြမှုများ၊ အစိုးရဝန်ကြီးဌာနနှင့် ဌာနဆိုင်ရာတို့အပေါ် မေးခွန်းထုတ်မှုများတွင် ထင်ထင်ရှားရှားပါဝင်ခဲ့ကြသည်။ ထို့အတွက် ရိုဟင်ဂျာ လူမျိုးစုတို့၏ အဆင့်အတန်း အပါအဝင် နိုင်ငံသားကိစ္စ၊ တိုင်းရင်းသားပဋိပက္ခ အစရှိသော အမျိုးသားအဆင့်အရေးကြီးသည့် အငြင်းပွားဖွယ် ကိစ္စရပ်များတွင် ညီညီညွတ်ညွတ် လုပ်ဆောင်မှုမျိုး မဟုတ်သည့်တိုင်အောင် ဆွေးနွေးမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများကလည်း လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အမတ်များအား ကျဉ်းမြောင်းသော ပါတီနိုင်ငံရေး အတွေးအခေါ်များထက်ကျယ်ပြန့်သော အမျိုးသားအကျိုးစီးပွားတို့ကို ဦးစားပေးကြရန် အားပေးတိုက်တွန်းကြသည်။ အကျိုးဆက်မှာ ပြည်ခိုင်ဖြိုးကိုယ်စားလှယ် အမတ်များက အတိုက်အခံတို့၏ လှုပ်ရှားမှုတို့ကို မကြာခဏ ထောက်ခံ အားပေးခဲ့ကြပြီး၊ အတိုက်အခံတို့ကလည်း ထိုနည်းတူစွာပင် ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ပါတီများတွင် လွှတ်တော်တွင်း မဲခွဲရန်အတွက် စနစ်ကျသော မဲပေးစနစ် သတ်မှတ်ထားခြင်း မရှိသောကြောင့် တစ်ဖွဲ့လုံးအနေဖြင့် မဲ မဲပေးခြင်းကို မကြာခဏ တွေ့ရသည်။²³

အထူးသဖြင့် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ ဦးရွှေမန်းသည် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာကို စစ်ဆေးရန် တက်တက် ကြွကြွ ကြိုးစားသည့် ဩဇာညောင်းအဖွဲ့အစည်းအဖြစ် အောက်လွှတ်တော်ကို နေရာချခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြစ် ရခြင်းမှာ ၎င်းသည် တပ်မတော်အစိုးရအဖွဲ့တွင် နံပါတ် ၄ အဆင့်ရှိသူ လက်ရှိသမ္မတဦးသိန်းစိန်၏ အထက် မှ နံပါတ် ၃ အဆင့်ရှိသော ဩဇာအာဏာကြီးခဲ့သူ ဖြစ်ခဲ့ပြီး၊ အာဏာလွှဲပြောင်းပေးပါက သမ္မတဖြစ်လာမည်ဟု ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် တစ်ပေးခံရခြင်းကြောင့်လည်း တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ဖြစ်လိမ့်မည်။²⁴ အားနည်းသော အဖွဲ့အစည်းဖြစ်နိုင်သည်ဟု သတ်မှတ်ခံ ရသော လွှတ်တော်သို့ ၎င်းအား တာဝန်ပေးလိုက်ခြင်းသည် အံ့အားသင့်စရာ ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း ၎င်း၏ အာဏာအခြေစိုက်နေရာ ဖြစ်လာခဲ့ပြီး၊ အားကောင်း၍ ထိရောက်သော ပလက်ဖောင်း တစ်ခုအဖြစ် သူတတ်နိုင်သလောက် ပုံသွင်းပြောင်းလဲခဲ့သည်။ ရလဒ်မှာ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်၏ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်စလုံးသည် အင်စတီကျူးရှင်းပိုင်းဆိုင်ရာ

²² For example, as noted above Aung San Suu Kyi chairs the Rule of Law, Peace and Security Committee in the lower house. Ethnic party representatives chair the upper house committees dealing with ethnic affairs, human rights, natural resources and rural development, and a representative from the opposition National Democratic Force chairs the upper house committee on non-governmental organisations. The speakers have discretion to make such appointments.

²³ Crisis Group interviews, legislative representatives from both houses, Naypyitaw, October 2013. The frequently used electronic voting system is secret. While no record is produced of how individual representatives voted, only totals, the voting machine button that a member presses ("yes", "no" or "abstain") remains illuminated until the vote is completed, so is visible to nearby representatives.

²⁴ The State Peace and Development Council (SPDC) hierarchy was Senior General Than Shwe (SPDC chairman and commander-in-chief of the armed forces); Vice-Senior General Maung Aye (SPDC vice-chairman and deputy commander-in-chief); General Shwe Mann (joint chief-of-staff); General Thein Sein (prime minister).

အမှားအယွင်း အပြစ် အနာ များစွာရှိသော်ငြားလည်း မှန်းဆမျှော်လင့်ထားမှုများနှင့် ဆန့်ကျင်ကာ ငြင်းခုံဆွေးနွေး ဥပဒေပြုလုပ်ငန်းစဉ်၏ လှုပ်ရှားသက်ဝင်သော အဖွဲ့အစည်းများ ဖြစ်လာခဲ့ကြသည်။

(ခ) တပ်မတော်အစုအဖွဲ့၏ကဏ္ဍ

တပ်မတော်အစုအဖွဲ့ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း၏ ကဏ္ဍသည်လည်း မျှော်လင့်မထားသော ပုံစံ မျိုးဖြစ်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့သည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ထောက်ခံသည့် အနေအထားကို ယေဘုယျအားဖြင့် ရယူထားသည်။ ၂၀၁၁ ဩဂုတ်လတွင် ပေါ်ထွက်လာသော ပထမဆုံး ရည်ညွှန်းလက္ခဏာများထဲမှ တစ်ခုမှာ နိုင်ငံရေးသမားများအား လွှတ်ပေးရန် သမ္မတအား အတိုက်အခံများက တောင်းဆိုသော လှုပ်ရှားမှုကို ၎င်းတို့က ထောက်ခံခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။²⁵ အကြီးတန်းအရာရှိ အနည်းငယ်နှင့် ဗိုလ်ကြီး၊ ဗိုလ်မှူး အများစုပါဝင် သော ၎င်းအဖွဲ့ဝင်များကို ပုံမှန်လေ့လာလေ့ရှိသည်။ ထိုကဲ့သို့ အချိန်တိုမျှသာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဖြစ်ရခြင်းသည် အကြောင်းရင်းနှစ်ချက်နှင့် ဆက်စပ်နိုင်သည်။ ပထမတစ်ချက်မှာ ၎င်းတို့သည် တာဝန်ထမ်း ဆောင်ဆဲဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းတို့၏ မူလရာထူးနှင့် အချိန်ကြာကြာ ဝေးကွာနေခြင်းသည် ၎င်းတို့၏ အလုပ် အကိုင်အပေါ် သက်ရောက်မှုရှိနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယအချက်အနေဖြင့် တပ်မတော်က ထိုအရာရှိများကို လူမလဲဘဲ လွှတ်တော်တွင် ကြာကြာမထားလိုခြင်းမှာ တပ်မတော်၏ အကျိုးစီးပွားများနှင့် စတင်ကွာဟလာနိုင်သည့် ကိုယ်ပိုင်အကျိုးစီးပွားနှင့် အစီအစဉ်တို့ကို ၎င်းအစုအဖွဲ့ အကောင်အထည်မဖော်အောင် တားဆီးလိုခြင်းကြောင့် ဖြစ်နိုင် သည်။

တပ်မတော် အစုအဖွဲ့သည် တစ်ခါတစ်ရံတွင် တစ်ဖွဲ့လုံးအနေဖြင့် မဲပေးလေ့ရှိပြီး၊ အထူးသဖြင့် ၎င်းနှင့် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်သည်ဟုလည်းကောင်း၊ အခြေခံဥပဒေကို စောင့်ရှောက်ရမည့် ဝတ္တရားနှင့် အကျိုးဝင်သော အမျိုးသားနိုင်ငံရေးအဆင့် အရေးပါသည်ဟု လည်းကောင်း ရှုမြင်သောကိစ္စများတွင် ဖြစ်သည်။²⁶ တပ်မတော်ကိုယ်စားလှယ်အစုအဖွဲ့သည် အစိုးရနှင့် သမ္မတ၏ ရပ်တည်မှုများကို ထောက်ခံခြင်း အပါအဝင် ယင်းကဲ့သို့သော ကိစ္စရပ်များတွင် ယခင်အစိုးရ ထူထောင်ထားသော ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီ USDP ကိုပင် မကြာခဏဆန့်ကျင်၍ မဲပေးခဲ့ကြသည်။ ထင်ရှားသော သာဓကများမှာ -

အခြေခံဥပဒေဆုံးရှုံး အစွဲချက်တင်ခြင်း။ ။ ၂၀၁၂ စက်တင်ဘာလက အဆိုပါ ဗို.အားပြင်းသော ပြဿနာ တွင် ပြည်ခိုင်ဖြိုး USDP နှင့် NLD ကိုယ်စားလှယ်များက စွဲချက်တင်ရန် မဲပေးခဲ့ကြပြီး၊ တပ်မတော် အစုအဖွဲ့ကမူ ကန့်ကွက်မဲပေးခြင်းဖြင့် သမ္မတကို ထောက်ခံရပ်တည် ခဲ့ကြသည်။ ဝန်ကြီးများကိုယ်တိုင် လာရောက်ရန် ဆင့်ခေါ်သော လွှတ်တော်ကော်မတီများ၏ စွမ်းရည်ကို အားလျော့စေနိုင်သော အခြေခံဥပဒေ ဆိုင်ရာ အဆင့်အတန်းကိစ္စတွင် သမ္မတဘက်မှ ခုံရုံးက ရပ်တည်ခဲ့သည်ဟု လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် များက ရှုမြင်ကြသည်။²⁷

ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်များ ပြန်လည်ရုတ်သိမ်းခြင်းဆိုင်ရာ ပြဌာန်းစည်းကမ်းများ ။ အလားတူ ပင် ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်(အုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့အစည်း)မှ တင်ပြလာသော

²⁵ Reported in "Second regular session of First Pyithu Hluttaw continues for fifth day", *New Light of Myanmar*, 27 August 2011, p. 7.

²⁶ 2008 constitution, Section 20(f).

²⁷ For detailed discussion, see Crisis Group Report, *Myanmar: Storm Clouds on the Horizon*, op. cit., Section II.B.

လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ ရုတ်သိမ်းခြင်းဆိုင်ရာ အငြင်းပွားဖွယ် ဥပဒေကြမ်း ဆွေးနွေးမှုကို ရပ်ဆိုင်းထားရန် ၂၀၁၃ ဩဂုတ်လတွင် ပြည်ခိုင်ဖြိုး USDP နှင့် NLD ကိုယ်စားလှယ်များက မဲပေးခဲ့ကြသည်။ အခြေခံဥပဒေက ယင်းကိစ္စအပေါ် ဥပဒေသတ်မှတ်ထားသောကြောင့် ဥပဒေကြမ်းကို ဆွေးနွေးသင့်သည်ဟု တပ်မတော်အစုအဖွဲ့က စောဒကတက်ခဲ့ကြသည်။ မဲဆန္ဒနယ်မြေမှ မူလမဲဆန္ဒရှင် ၁ ရာခိုင်နှုန်းက တိုင်ကြားလာပါက ပြန်လည်ရုတ်သိမ်းရေးအတွက် အခြေခံဥပဒေပါ အချက်အလက်များနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိ/မရှိကို ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုစတင်ရန် အကြောင်းလုံလောက်သည်ဟု အခြေခံဥပဒေစည်းကမ်းကို ၎င်း ဥပဒေကြမ်းက အကောင်အထည်ပေါ်မည်ဖြစ်သည်။ ယင်းကဲ့သို့ အငြင်းပွားစရာဖြစ်ရသော အကြောင်းရင်း မှာ ၁ ရာခိုင်နှုန်း သတ်မှတ်ချက်သည် လွန်စွာနည်းလွန်းအားကြီးပြီး၊ အလွဲသုံးမှုလမ်းပွင့်ကာ၊ လွှတ်တော်မတည်ငြိမ်မှု ဖြစ်လာစေနိုင်သည်ဟု လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အများစုက ယူဆကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။²⁸ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်သည် အနည်းဆုံး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ငါးဦးအား ပြန်လည်ရုတ်သိမ်းရန် တိုင်ကြားမှုများ လက်ခံရရှိခဲ့သော်လည်း ဥပဒေ မရှိဘဲ မဆောင်ရွက်နိုင်ပေ။²⁹

တပ်မတော်အစုအဖွဲ့သည် ၎င်းတို့တပ်မတော်အတွက် အခရာကျသည်ဟု မသတ်မှတ်သော ကိစ္စရပ်များတွင်မူ တစ်စုတစည်း ရပ်တည်ခြင်းမပြုကြပေ။ မူအားဖြင့် တပ်မတော်အစုအဖွဲ့ဝင်များသည် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်အမြင်များအတိုင်း မဲပေးနိုင်ကြသည်။ လက်တွေ့တွင်မူ အမိန့်နာခံရန် လေ့ကျင့်ပေးထားသော အလယ်အလတ်အဆင့် အရာရှိအများစုအတွက် ရိုးရှင်းဖြောင့်စင်းခြင်းမရှိပေ။ တစ်ခါတစ်ရံတွင်မူ လမ်းညွှန်မှုမရှိဘဲ ၎င်းတို့အချင်းချင်းအကြား တစ်ခဲနက်သဘောတူညီမှု ရကြသည့်ပုံရှိသည်။³⁰ အခြားအချိန်များတွင်မူ ၎င်းတို့သည် တစ်ဖက်ဖက်မှ ရပ်တည်ခြင်းကို ရှောင်ရှားကြရာ၊ ၎င်းတို့၏ ပျက်ကွက်သည့် ရပ်တည်မှု သဖွယ် ပေါ်ထွက်လာခဲ့ပြီး၊ အထက်လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌထံမှ ပြင်းထန်စွာ ဝေဖန်ခြင်း၊ လွှတ်တော်မှ ထုတ်ပစ် ရန် ခြိမ်းခြောက်ခြင်းတို့ကိုပင် ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။³¹ ၂၀၁၃ ဇူလိုင်လတွင် ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေကြမ်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးစဉ် ဥပဒေကြမ်း၏ အခန်းတိုင်းအပေါ် သဘောထား ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရန် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌက တောင်းဆိုသောအခါ ၎င်းတို့ ထပ်မံနှုတ်ဆိတ်နေခြင်းကို လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌက စိတ်အနှောင့်အယှက် ဖြစ်သွားခဲ့သည်။ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌက -

တပ်မတော်ကိုယ်စားလှယ်တွေဟာ သဘောတူရင်လည်း တူတယ်၊ မတူရင်လည်း မတူဘူးလို့ ပြောဖို့လိုပါတယ်။ ကျွန်တော်က မေးရင် ခင်ဗျားတို့မှာ ပြန်ဖြေရမယ့် ဝတ္တရား ရှိပါတယ်။ ခင်ဗျားတို့ရဲ့ ပြတ်ပြတ်သားသားမရှိတဲ့ လုပ်ဆောင်မှုတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ အကြိမ်ပေါင်းများစွာ သွယ်ဝိုက်သတိပေးခဲ့ပြီးပါပြီ။ ခင်ဗျားတို့ ထောက်ခံတာ (သို့) ကန့်ကွက်တာ မလုပ်ဘူးဆိုရင် လွှတ်တော်အစည်းအဝေးကနေ ထွက်သွားကြဖို့ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌအနေနဲ့ အမိန့်ပေးနိုင်ပါတယ်ဟု ပြောဆိုခဲ့ကြောင်း ကြားသိရသည်။³²

²⁸ "Election commission pushes Hluttaw on 'recall' bill", *Myanmar Times*, 1 September 2013.
²⁹ Crisis Group interview, individual briefed by the Election Commission, Yangon, August 2013.
³⁰ Crisis Group interviews, lawmakers, Naypyitaw, October 2013.
³¹ Under the legislative rules, speakers can eject representatives from the chamber for disciplinary violations, for a day or the entire session. Section 19, 2013 Pyithu Hluttaw Rules, and corresponding sections of the rules governing the other chambers.
³² Crisis Group interview, legislative representative present on the occasion, Naypyitaw, October 2013. "Military MPs chided for silence on telcoms bill", *The Irrawaddy*, 3 July 2013.

တပ်မတော်အစုအဖွဲ့နှင့်ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်များအကြားမှတစ်ဆင့်မဟုတ်ဘဲ သည် လွှတ်တော်၌ တစ်ခါတစ်ရံ ပေါ်ထွက်လာတတ်သည်။ ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်များက ၎င်းတို့အား တပ်ကိုယ်စားလှယ်အရာရှိများက အထင်သေးသည်။ နှိမ်သည်။ မလျော်မကန် ဝေဖန်သည်ဟု ယူဆကြသည်။³³ ဆွေးနွေး ငြင်းခုံမှုများတွင် တပ်မတော်ကိုယ်စားလှယ်များက ၎င်းတို့၏ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်များသည် စည်းကမ်းမရှိကြောင်း၊ အဆောက်အအုံအတွင်း၌ ကွမ်းစားကြောင်း၊ အစည်းအဝေးများသို့ နောက်ကျ၍ရောက်ကြောင်း ထုတ်ဖော်ဝေဖန်ခဲ့ကြသည်။ ဩဂုတ်လ ၂၃ တွင် အောက်လွှတ်တော်၌ ပြန်လည်ရုတ်သိမ်းခြင်း၊ ဥပဒေကြမ်းကို ဆွေးနွေးစဉ် ယင်းသို့ဖြစ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းဥပဒေကြမ်းကို တပ်မတော် အစုအဖွဲ့ဝင်များက ထောက်ခံခဲ့ကြပြီး၊ ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်အများစုက ကန့်ကွက်ခဲ့ ကြသည်။ ရွေးကောက်ခံအုပ်စုဝင်တစ်ဦးဖြစ်သူ ဦးမောင်တိုး (ပြည်ခိုင်ဖြိုး၊ မင်းလှ မဲဆန္ဒနယ်)က ပြန်လည် ရုတ်သိမ်းခြင်းသည် ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့်သာ သက်ဆိုင်ကြောင်း (တပ်မတော်အစုအဖွဲ့ အတွက် ပြန်လည်ရုတ်သိမ်းသည့် စည်းကမ်းမရှိ)၊ သို့ဖြစ်ရာ ဤကိစ္စသည် တပ်မတော် အရာရှိများ၏ ကိစ္စ မဟုတ်ကြောင်း၊ ရွေးကောက်ခံ လွှတ်တော်အမတ်များသည် လူထု၏ ကိုယ်စားလှယ်များဖြစ်ကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ ပိုမိုလေးစားမှုရှိသင့်ကြောင်း၊ စစ်သင်တန်း မှာကဲ့သို့ ကြမ်းတမ်းစွာ ဝေဖန်ခြင်းမပြုသင့်ကြောင်း ထောက်ပြပြောဆိုခဲ့သည်။ အနာဂတ် ကာလတွင် လွှတ်တော်မှ တပ်မတော်အစုအဖွဲ့ကို ဖယ်ရှားမည့် အချိန်မျိုး ရှိလာလိမ့်မည်ဟုလည်း ၎င်းက ဆက်လက်ပြောဆိုသည်။³⁴ ထိုအခါ တပ်မတော်အစုအဖွဲ့ဖက်မှ တရားဝင်ပြန်လည် ပြောဆိုမှု မရှိခဲ့ပေ။

နှစ်လခန့်အကြာ၌ အကြီးတန်းတပ်မှူးတစ်ဦးဖြစ်သူ မြောက်ပိုင်းဒေသဆိုင်ရာ အထူး စစ်ဆင်ရေး အဖွဲ့မှူး ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီး မြင့်စိုးနှင့် ရှားရှားပါးပါး၊ ထူးထူးခြားခြား ပြုလုပ်သော၊ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း အင်တာဗျူးတွင် နိုင်ငံရေးနှင့် ဥပဒေပြုရေး၌ ပါဝင်သော တပ်မတော်၏ကဏ္ဍကို မေးမြန်းဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ၎င်းက မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာနှင့် သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာ အခြေအနေများကြောင့် နိုင်ငံရေးကို ဟန်ချက်ညီစေရန် တပ်မတော်အစုအဖွဲ့ကို လိုအပ်သည် ဟုဆိုသည်။ ဤအချက်ကို အနာဂတ်ကာလတွင် ပြင်ဆင်ဖွယ်ရှိသည်ဟု ၎င်းက ဆက်လက် ပြောကြားခဲ့ပြီး၊ တပ်မတော်အစုအဖွဲ့သည် ယခုအချိန်အထိ လွှတ်တော်တွင်ပြဿနာရှာသော၊ ကြားဝင်စွက်ဖက်သောပုံစံမျိုးဖြင့်လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းမရှိဟုလည်း ရှင်းလင်း ပြောဆိုသွားသည်။³⁵

(ဂ) လူကြိုက်များရေးနှင့် ကိုယ်ကျိုးစီးပွားကာကွယ်ရေး

လွှတ်တော်၌ သဘောထားရပ်တည်ချက်ပေးရာတွင် အမျိုးသားအကျိုးစီးပွားကို ဦးစားပေးစဉ်းစားကြရန် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများက လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များကို တွန်းအား ပေးခဲ့ကြသည်။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့သည် တစ်ခဲနက် သဘောတူဆုံးဖြတ်ချက်များ ရရှိအောင် ဆိုင်ရာလွှတ်တော်အသီးသီးကို ထိန်းကျောင်းရန် ကြိုးစားခဲ့ကြသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် လူကြိုက်များရေးနှင့် ကိုယ်ကျိုးစီးပွားကာကွယ်ရေးသဘောထားများလည်း သံသကဲ့ကဲ့ ပေါ်ထွက် လာခဲ့ရာ၊ ယင်းသဘောထား မောင်းနှင်သူတို့မှာ နှစ်ပိုင်းနှစ်စား ရှိပုံရသည်။ ပထမတစ်ပိုင်း အနေဖြင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌသည် နိုင်ငံရေးရည်ရွယ်ချက် တိတိကျကျရှိကာ၊ လာမည့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် သမ္မတနေရာအတွက် အရွေးခံလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ကို ထုတ်ဖော် ကြေညာခဲ့ပြီး၊ လူထု၏ လိုလားမှုနှင့် ပူဇော်မှုများကို တာဝန်ယူတတ်သော တာဝန်ရှိပြုပြင်

³³ Crisis Group interviews, legislative representatives, Naypyitaw, October 2013.

³⁴ Ibid. See also interview with Maung Toe, *The Irrawaddy* (Burmese), 5 September 2013.

³⁵ “The army doesn’t need to change”, *Myanmar Times*, 11 November 2013.

ပြောင်းလဲရေးသမားတစ်ဦးအဖြစ် ၎င်းကိုယ်၎င်း ပုံဖော်လျက်ရှိသည်။³⁶ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အများစုကလည်း ၎င်းတို့သည် ကတိအတိုင်း ဆောင်ရွက်ကြောင်း ၎င်းတို့၏ ဆန္ဒနယ်များကို ပြသလိုစိတ် ရှိနေကြသည်။ နှစ်ခုတွဲလိုက်သောအခါ လွှတ်တော်ကို လူကြိုက်များရေးဆီသို့ ဦးတည်ပေးလိုက်လေသည်။

ဒုတိယတစ်ပိုင်းအနေဖြင့် အမျိုးသားအကျိုးစီးပွားသည် ကိုယ်ကျိုးစီးပွားကာကွယ်ခြင်းနှင့် များသောအားဖြင့် ဆက်စပ်နေခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ အလွန်အကျွံ အကာအကွယ် ယူထားသော ကုန်သွယ်ရေးမူဝါဒများ၊ ထောက်ပံ့ကြေးများနှင့် သွင်းကုန် အစားထိုး ဦးစားပေးမှုတို့ တွဲဖက်ထားသော ဆယ်စုနှစ်ချီ စီးပွားရေးပုံစံဟောင်းအပေါ်တွင် အခြေပြုထွက်ပေါ်လာသော အလိုအလျောက် တုန့်ပြန်မှုများကြောင့်လည်း တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်ပေသည်။³⁷ စီးပွားရေး အသင်းအဖွဲ့များ၊လုပ်ငန်းရှင်များက ကိုယ်ကျိုးစီးပွားကာကွယ်ရေး သဘောထားများ ချမှတ်ရန် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များကို စည်းရုံးမှု ထိရောက်နေ ခြင်းကြောင့်လည်း တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ဖြစ်ပေသည်။

သို့သော်လည်း လူကြိုက်များရေး၊ ကိုယ်ကျိုးစီးပွားကာကွယ်ရေးမူဝါဒနှင့် မှန်ကန် ဆီလျော်သော မူဝါဒတို့မှာ အမြဲတမ်းတွဲဖက်၍ မရပေ။ တင်းမာမှုအချို့ကို မီးမောင်းထိုးပြနေသော မကြာသေးမီက သာကေ နှစ်ခုမှာ -

တယ်လီကွမ်း ဆက်သွယ်ရေး ထိန်းချုပ်မှုလျှော့ချခြင်း။ ဆက်သွယ်ရေးလိုင်စင်နှစ်ခုအတွက် တင်ဒါခေါ်ခြင်း မှတဆင့် နိုင်ငံခြား အော်ပရေတာများအား မိုဘိုင်းဖုန်းကဏ္ဍကို ဖွင့်ပေးရန် ဆောင်ရွက်ချက်များ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ယင်းကဲ့သို့ ဖြေလျှော့ခြင်းနှင့် ဝန်ကြီးဌာန၏ လက်ဝါးကြီး အုပ်မှုကို အဆုံးသတ်ခြင်းသည် သိသိသာသာ ကုန်ကျစရိတ်လျော့၍ အရည်အသွေး တိုးတက် သွားမည်ဖြစ်ရာ အလွန်လူကြိုက်များပြီး၊ စီးပွားရေးကိုလည်း အဓိကမြှင့်တင်ပေးနိုင်မည့် ဆောင်ရွက် ချက်တစ်ခုဖြစ်သည်။³⁸ ယင်းလူကြိုက်အများဆုံး မူဝါဒ သည် အမျိုးသားအကျိုးစီးပွား ဖြစ်နေရာ၊ အားကောင်းထိရောက်သောကိစ္စတစ်ခုကို ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် တင်ဒါရလဒ်များ မကြေညာခင်တစ်ရက်တွင် ၎င်းနိုင်ငံတကာလိုင်စင်များအတွက် ပြည်တွင်း ဖက်စပ်လုပ်ကိုင်မှု လိုအပ်မည့် အစီအစဉ်ကို ထိုးထည့်မိတ်ဆက်ရန် ကြိုးစားသည့် ကိုယ်ကျိုး စီးပွားကာကွယ်ရေး နောက်ပြန်ဆွဲမှုတစ်ရပ် လွှတ်တော်တွင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ယင်းအစီအစဉ်သည် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနယ်ပယ်ကို သိသိသာသာ လျှော့ချပစ်နိုင်ပေသည်။³⁹ သို့သော် လွှတ်တော် တွင် အစိုးရ၏လုပ်ငန်းစဉ်ကို နှောင့်နှေးအောင်၊ ပြောင်းလဲအောင်ပြုလုပ်ရန် လုပ်ပိုင်ခွင့် အကန့်အသတ်ရှိခြင်းနှင့် အစိုးရ၏ လူကြိုက်များသော ဆောင်ရွက်ချက်ကို နှောင့်ယှက် ဖျက်ဆီးနေသည်ဟု ရှုမြင်ခံရမည်ကို သိသိသာသာ မလိုလားခြင်းတို့ကြောင့် နောက်ပြန်ဆွဲမှု မအောင်မြင်ခဲ့ပေ။⁴⁰

အဆိုပြုဆန်စပါးဝယ်ယူရေးအစီအစဉ် ။ ။ ၂၀၁၃ အစောပိုင်းတွင် လွှတ်တော်က တောင်သူလယ်သမား အကာအကွယ်ပေးရေး ဥပဒေကြမ်း၏ အစီအစဉ်တစ်ရပ်အနေဖြင့်

³⁶ “Myanmar’s Speaker Shwe Mann says he’ll contest presidency”, Radio Free Asia, 10 June 2013.

³⁷ Stuart Larkin, “Myanmar at the crossroads: Rapid industrial development or de-industrialization”, Ms., January 2012.

³⁸ See “Myanmar’s Moment: Unique Opportunities, Major Challenges”, McKinsey Global Institute, 2013, pp. 53-67.

³⁹ There is already provision for two licences to be issued to local companies that are likely to partner with foreign firms in order to secure access to credit and technology. “Last-minute jitters in the lower house over network tender”, *Myanmar Times*, 27 June 2013.

⁴⁰ Crisis Group interview, individual close to the process, Yangon, June 2013.

ဆန်စပါး ဈေးကွက်ပေါက်ဈေး အနိမ့်ဆုံး သတ်မှတ်နှုန်းအောက် ကျဆင်းသွားပါက အစိုးရက ဝင်ရောက်ဝယ်ယူပေးရန် အဆိုပြုခဲ့သည်။ ယင်း အစီအစဉ်သည် လယ်သမားများအကြား လွန်စွာ လူကြိုက်များသော်ငြားလည်း အမျိုးသားစီးပွားရေးကို သေချာပေါက်ထိခိုက်ပျက်စီးစေနိုင်သည်။ မြန်မာ့စီးပွားရေးပညာရှင်များ၊ စိုက်ပျိုးစီးပွားပညာရှင်များထဲမှ လအတန်ကြာ ဆွေးနွေးငြင်းခုံန့်၊ ပြစ်တင်ဝေဖန်မှုများအပြီး အောက်တိုဘာလတွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ဥပဒေကြမ်းသည် ယင်းအစီအစဉ်ကို ခွင့်မပြုခဲ့ပေ။⁴¹ ခိုင်မာအားကောင်းသော စီးပွားရေးစောဒကတက်မှုများ၊ အလွယ်တကူ ချင့်ချိန်နိုင်မှုများ နှင့် အမျိုးသားအကျိုးစီးပွား ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှုများက လူကြိုက်များရေးနှင့် ကိုယ်ကျိုးစီးပွား ကာကွယ်ရေးဝါဒတို့ကို အနိုင်ယူလိုက်သည့် လက္ခဏာရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဆယ်စုနှစ်များစွာ ပိတ်ပင်ထားခဲ့သော လွတ်လပ်မှုများကို ခွင့်ပြုရန် ပြောင်းလဲရွေ့လျားနေသည့်တိုင်အောင် အရေးကြီးသော ကဏ္ဍအချို့တွင် အာဏာရှင်ပုံစံ ဆက်လက်ထိန်းချုပ်ရန် ဦးတည်ကာ၊ ဥပဒေပြုရာတွင် နောက်ထပ် ပုံစံသစ်တစ်မျိုး ရှိနေသည်ဟု အကဲခတ်လေ့လာသူ မြောက်များစွာက မှတ်ချက်ပေးကြသည်။ ယင်းကဲ့သို့ အာဏာရှင်ပုံစံ နောက်ပြန်ဆွဲမှုမျိုးကို အသင်းဖွဲ့စည်းခွင့်ဆိုင်ရာ၊ မီဒီယာဆိုင်ရာနှင့် စုဝေးခွင့်ဆိုင်ရာ လွတ်လပ်ခွင့်များကို ကိုယ်တွယ်မည့် ဆိုင်ရာဆိုင်ရာဥပဒေများ၊ ဥပဒေကြမ်းများတွင် တွေ့မြင်ရသည်။⁴² အောက်ဖော်ပြပါ အခန်း IV တွင် ဥပဒေသစ်များ ဖြင့် အာဏာရှင်ပုံစံ ထိန်းချုပ်မှုကို ဆက်ထိန်းထားမည့် ကြံရွယ်ချက် ထင်ရှားမှုအတိုင်းအတာနှင့် ယင်းကဏ္ဍတစ်ခုချင်းစီကို ဆွေးနွေးထားသည်။

၄။ ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်း

(က) အသင်းအဖွဲ့ဆိုင်ရာဥပဒေသစ်

အသင်းအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော ၁၉၈၈ ဥပဒေ⁴³ သည် လွတ်လပ်စွာ ဖွဲ့စည်းခြင်းကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ကန့်သတ်ထားရာ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် မှတ်ပုံတင်ရန် လိုအပ်ပြီး မှတ်ပုံတင်မထားသော အဖွဲ့တွင်ပါဝင်သော အဖွဲ့ဝင်များအတွက် ရာဇဝတ်မှုပြစ်ဒဏ် (ထောင်ဒဏ် ငါးနှစ်အထိ) များလည်း ပါဝင်ပါသည်။ ၂၀၁၂ မတ်လတွင် အလုပ်သမား အဖွဲ့အစည်းဥပဒေ သက်ဝင်လာသောအခါ ဆယ်စုနှစ်များစွာအတွင်း ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် သမဂ္ဂများနှင့် ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းများ လွတ်လပ်စွာ ဖွဲ့စည်းခွင့်ရခဲ့သဖြင့် ၁၉၈၈ ဥပဒေသည် လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့်သာ သက်ဆိုင်ပါတော့သည်။ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ဥပဒေသစ်သည် အထက်ပါ ကန့်သတ်ထားသော ဥပဒေကို အစားထိုးရန် ရေးဆွဲခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

⁴¹ “The Enhancing Economic Welfare of Farmers Bill”, draft, published in *Myanma Alin* (Burmese), 30 June 2013, pp. 8-9. Myint, “Comments, views and suggestions on ‘draft law on enhancing the economic welfare of farmers’”, Ms., 6 July 2013. “Revised farmer protection law quietly comes into effect”, *Myanmar Times*, 3 November 2013.

⁴² See, for example, Sean Gallagher, “Burma’s lower house passes restrictive press law”, Index on Censorship, July 2013; “Burma: Revise or reject draft association law”, Human Rights Watch, 25 August 2013; and “Burma: Continued prosecutions of human rights defenders”, Asian Human Rights Commission, 24 September 2013.

⁴³ State Law and Order Restoration Council Law no. 6/88, 30 September 1988.

အဆိုပါဥပဒေကြမ်းကို ၂၀၁၂ အစောပိုင်းက ပြည်သူ့ရေးရာစီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီမှ အစိုးရနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်၍ ရေးဆွဲခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။⁴⁴ အစမှစ၍ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများကို မေးမြန်းခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး၊ ပြည်သူလူထုကြားနာပွဲကို ၂၀၁၂ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ဤအချက်ကို ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ရန် စိတ်အားထက်သန်မှုနှင့် တံခါးဖွင့်ပေးမှုအတွက် အားတက်ဖွယ်ဒီဂရီတစ်ခုရှိသည်ဟု တွေ့မြင်ကြ ရပါသည်။ အရေးပေါ်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့်အဖွဲ့မှ အချို့ပါဝင်မည့် အကြောင်းအရာများ အဆိုပြုခြင်းပင် ရှိခဲ့ပါသည်။⁴⁵ သို့သော် မူကြမ်းအဆင့်ဆင့်ထပ်မံရေးဆွဲပြီးနောက် ၂၀၁၃ ဇူလိုင်လတွင် လွှတ်တော်မှ ပြည်သူများသို့ ချပြရန်မူကြမ်းကို ထုတ်ပြန်ခဲ့ရာ အချို့ဖော်ပြချက် များသည် စိုးရိမ်မှုများကို ထွက်ပေါ်စေပါသည်။ မှတ်ပုံတင်မထားသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတွင် ပါဝင်ပါက ရာဇဝတ်မှုပြစ်ဒဏ် (ထောင်ဒဏ်ခြောက်လအထိ)နှင့် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် မှတ်ပုံတင်ခြင်းကို ငြင်းပယ်ခြင်း သို့မဟုတ် ပယ်ဖျက်ခြင်းအတွက် အခွင့်အာဏာ ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် ပေးထားပါသည်။⁴⁶

အရပ်ဖက် အခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများသည် ဆက်လက်ညှိနှိုင်း တိုင်ပင်မှုများ ပြုလုပ်ရန် မူကြမ်း ကို ဆွေးနွေးရန် ကော်မတီနှင့် ၂၀၁၃ ခု ဇူလိုင်လနှင့် ဩဂုတ်လတို့တွင် တွေ့ဆုံခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းအုပ်စုများသည် မူကြမ်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဝေဖန်မှုများကြောင့် အစပိုင်းတွင် ကော်မတီအတွင်း အမြင်မကြည်လင်မှုများ ရှိခဲ့ပါသည်။ ပြည်သူများနှင့် မီဒီယာများထံမှ အနုတ်လက္ခဏာဆောင်သော တုန့်ပြန်မှုများနှင့်အတူ အပြုသဘောဆောင်သော ချဉ်းကပ်မှုများကြောင့်၊ ကော်မတီသည် မူကြမ်းတွင် အရေးကြီးသော ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ် ရန်လိုအပ်ကြောင်းနှင့် ဥပဒေတိုးတက်မှုရှိရန် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် အကူအညီပေးနိုင်သော နည်းစနစ် ကျွမ်းကျင်မှုရှိသည်ဟု ယုံကြည်လာပုံရပါသည်။ ရလဒ်အားဖြင့် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်မှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးနှင့် တာဝန်ရှိသူများ ပူးပေါင်း အစည်းအဝေးများတွင် လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များကို ဖိတ်ကြား လာခြင်းများ ရှိလာပါသည်။ ၎င်းတို့ထံမှ ပြင်ဆင်ရန် အသေးစိတ်အကြံပြုလာမှုများကို ကြိုဆို လာပါသည်။ အကြံပြုမှုများတွင် နိုင်ငံတကာမှ အကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ အကြံပြု နိုင်သော နိုင်ငံခြားသား ဥပဒေပညာရှင်များထံမှ အကြံပေးမှုများ ပါဝင်ပါသည်။⁴⁷

ရလဒ်အားဖြင့် ကော်မတီသည် လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ၏ အကြံပြုချက်များ အများစုကို ပါဝင်စေလျက် ဥပဒေသစ်တစ်ခုကို ရေးဆွဲခဲ့ရာ ယခင်ရေးဆွဲခဲ့သော မူကြမ်းနှင့် သိသာစွာကွဲပြားပါသည်။ မှတ်ပုံမတင်မနေရ စည်းကမ်းချက်နှင့် ပြစ်ဒဏ်အားလုံးကို ဖယ်ရှား ပစ်လိုက်ပြီး၊ အသင်းအဖွဲ့များအနေဖြင့် မှတ်ပုံမတင်၍ရသော်လည်း နိုင်ငံတော်၊ နိုင်ငံတကာ NGOs များ၊ အခြားရင်းမြစ်များထံမှ ပံ့ပိုးမှုကိုလက်ခံခွင့်၊ တရားဝင်သွင်ပြင်လက္ခဏာ၊ အသင်းအဖွဲ့ဆိုင်ရာဘဏ်စာရင်း၊ အမှတ်တံဆိပ်များ အစရှိသော မှတ်ပုံတင်ခြင်း၏ အကျိုး ကျေးဇူးများကို ရရှိနိုင်ဖွယ်မရှိဟု ဆိုလိုသည်။⁴⁸ အောက်တိုဘာလ ၂၉ ရက်နေ့က ပြည်သူ့ လွှတ်တော်သည် ယခင်ဥပဒေမူကြမ်းကို ပစ်ပယ်ခဲ့ပြီး ပြည်သူ့ရေးရာစီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီက

⁴⁴ This is a fifteen-member ad-hoc committee, chaired by former Home Affairs Minister Maung Oo (USDP, Tatkon constituency).

⁴⁵ Crisis Group interview, civil society leader closely involved in the process, Yangon, September 2012.

⁴⁶ "Association Bill", draft version for public consultation published in *Myanma Alin* (Burmese), 27 July 2013, p. 21. See also "A statement from civil society organisations on Associational Law (draft bill)", Local Resource Centre, Yangon, 31 July 2013.

⁴⁷ Crisis Group interview, leading member of civil society involved in the meetings, Yangon, November 2013.

⁴⁸ "Association Registration Bill", fifth draft, August 2013, Sections 7, 20-24.

ထောက်ခံတင်သွင်းသော ပြင်ဆင်ရေးဆွဲထားသော မူကြမ်းကိုသာ ဆွေးနွေးရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါသည်။⁴⁹ ထိုလုပ်ရပ်ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ကြိုဆိုခဲ့ကြပြီး၊ မူကြမ်းအသစ်အတွက် တုန့်ပြန်မှုများ အပေါင်းလက္ခဏာဆောင်ခြင်းကြောင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့် ဥပဒေပြုရာတွင် အကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းအဖြစ် စံနမူနာအသစ်တစ်ခု ချမှတ်နေသည်ဟု ရှုမြင်ကြပါသည်။⁵⁰

အရပ်ဖက်အသင်းအဖွဲ့များ၏ အမူပန်ဆုံးအရာများကို ဖြေရှင်းပေးသော ဥပဒေကြမ်း ဟေးရှင်း ဖြစ်ပေါ်လာစေသည့် ဝေဖန်မှုနှင့် အကြံပြုမှုများ မတိုင်မှီတွင် တပ်မတော်အစိုးရ ခေတ်ဟောင်း ဥပဒေကို အမှတ်ရစရာ တင်းကြပ်သောထိန်းချုပ်မှုများ၊ ပြစ်ဒဏ်ပေးတားဆီးမှုများ အပါအဝင် များစွာသိသာ ပိုမိုတင်းကြပ်လွန်းသော နည်းလမ်းဖြင့် အကြိမ်ကြိမ် ထပ်ကာထပ်ကာ ပြုလုပ်မှုများမှတစ်ဆင့် ယင်း လုပ်ငန်းစဉ်ကို ဘာကြောင့်လုပ်ခဲ့ရသနည်း ဟူသောမေးခွန်းသည် တိုင်ပင်မှုများကို ကနဦးလမ်းဖွင့်ပေးပြီးနောက်တွင် ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့်လည်း ကောင်းမွန်သော ဥပဒေပြုမှုအဖြစ် ရှုမြင်နိုင်ပြီး၊ အာဏာရှင်အတိတ်နှင့် စာလျှင် ကြီးမားသော ပြောင်းလဲမှုဖြစ်ပါသည်။ Stakeholders များ၏ အကြံပြုမှုများကို လက်ခံရန် တံခါးဖွင့်ပေးမှု၊ အကြံပြုမှုအတိုင်း မူကြမ်းကို ပြင်ဆင်ရန် စိတ်အားထက် သန်မှုတို့မှာ ကြီးမားသော ပြောင်းလဲမှုပင် ဖြစ်ပါသည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင်လည်း အာဏာရှင်အတိတ်က ဆိုးမွေများကို ထုတ်ဖော်ပြသ နေပေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လွှတ်တော်မရှိသည်မှာ နှစ်ပေါင်းကြာပြီးဖြစ်သည့် အလျောက်၊ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များသည် တံခါးဖွင့်ထားသော ဒီမိုကရက်တစ် လူ့အဖွဲ့အစည်းများ မည်သို့ကျင့်ကြံနေထိုင်သည် ဆိုသည်ကို အတွေ့အကြုံမရှိခြင်း သို့မဟုတ် နားလည်နိုင်ခြင်း မရှိသေးပေ။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့် ကြီးမားလှသည့် လုပ်ငန်းတာဝန်များ ရှိနေချိန်တွင် နည်းစနစ်နှင့် သုတေသနအကူအညီမရှိခြင်းကြောင့် ဆယ်စုနှစ်များစွာ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးအောက်တွင် တုန့်ပြန်ပုံ ကျင့်ကြံမှုများကသာ ထင်ဟပ်နေပါ သည်။ ၎င်းတို့သည် ဥပဒေမူကြမ်းတစ်ခုရေးဆွဲရာတွင် ပြည်တွင်းရှိ ဥပဒေဟောင်းများ (အများစုမှာ ကိုလိုနီ ခေတ် သို့မဟုတ် စစ်အစိုးရလက်ထက်က ဥပဒေများဖြစ်သည်) သို့မဟုတ် နိုင်ငံတကာ အကောင်းဆုံး လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် စံမီသော ဒေသတွင်းမှ ဥပဒေများကို ရည်ညွှန်းအသုံးပြုနေကြပါသည်။ အသင်းအဖွဲ့ ဆိုင်ရာဥပဒေ ရေးဆွဲခြင်း အတွေ့အကြုံက ပြသနေသည်မှာ ပြဿနာများသည် လွှတ်တော် သို့မဟုတ် အုပ်ချုပ်ရေး အပိုင်းတွင် အာဏာရှင်ပုံစံ ရည်မှန်းချက်ထက်စာလျှင် အာဏာရှင်စနစ် ဆိုးမွေ၏ စိန်ခေါ်မှုများ နှင့် ဆက်နွှယ် နေသည်ဆိုသည့် အချက်ဖြစ်ပါသည်။

(ခ) ၂၀၁၁ ခုနှစ် ငြိမ်းချမ်းစွာ စုဝေးခွင့်ဥပဒေ

နောက်ထပ် အာဏာရှင်ဆန်သော သတ်မှတ်ချက်များ ပါဝင်ခြင်းကြောင့် ပြဿနာ များရှိနေသည်ဟု ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရှုမြင်နေသော ဥပဒေတစ်ခုမှာ ၂၀၁၁ခုနှစ် ငြိမ်းချမ်းစွာ စုဝေးခွင့်ဥပဒေဖြစ်ပါသည်။ ၎င်း ဥပဒေမှာ ဆယ်စုနှစ်များစွာအတွင်း ပထမဦးဆုံးအကြိမ်အဖြစ် အခြေခံလွတ်လပ်ခွင့်ကို ခွင့်ပြုသော ဥပဒေများတွင်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။⁵¹ အစိုးရဆန့်ကျင်သူ

⁴⁹ Crisis Group observation of lower house session, Naypyitaw, 29 October 2013.

⁵⁰ Crisis Group interview, leading member of civil society, Yangon, November 2013. See also “Civil society and MPs draft ‘progressive’ Association Registration Law”, *The Irrawaddy*, 21 October 2013; and “New NGO bill ‘best’ law to date: MPs”, *Myanmar Times*, 3 November 2013.

⁵¹ “The Right to Peaceful Assembly and Peaceful Procession Law”, 2 December 2011 and its associated Rules (issued 5 July 2012). The Labour Organisation Law, providing freedom of association in

မှန်သမျှကို နှိပ်ကွပ်သော တိုင်းပြည်တစ်ခုတွင် ဤသို့သော ဥပဒေကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး၏ နောက်ထပ်လက္ခဏာတစ်ရပ်အဖြစ် ကြိုဆိုခဲ့ကြပါသည်။ ၂၀၀၇ ခုနှစ်က ဘုန်းတော်ကြီးများ ဦးဆောင်သော ငြိမ်းချမ်းသည့် ဆန္ဒပြပွဲများကို စစ်တပ်က ပစ်ခတ်ခဲ့ပါသည်။ သို့တိုင် အောင် လူ့အခွင့်အရေးအုပ်စုများက ဤဥပဒေကို နိုင်ငံတကာ စံသတ်မှတ်ချက်များကို မမှီသေးဟု ဝေဖန်ခဲ့ကြပါသည်။⁵²

ပြဿနာအဖြစ်ဆုံး ဖော်ပြချက်မှာ ပုဒ်မ (၁၈)ဖြစ်ပြီး ၎င်းပုဒ်မတွင် ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ ဆန္ဒပြခြင်း အတွက် ငွေဒဏ်နှင့်ထောင်ဒဏ် သို့မဟုတ် ငွေဒဏ် (သို့) ထောင်ဒဏ်များ ပါဝင်ရာ ထောင်ဒဏ် တစ်နှစ် အထိ ပါဝင်ပါသည်။ ရဲတပ်ဖွဲ့အနေဖြင့် ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒပြသူများကို လှုံ့ဆော်ပေးသူများအား ပစ်မှတ်ထား အရေးယူရန် ဤဥပဒေကို အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ အစိုးရ ခန့်ထားသော နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား စိစစ်ရေးကော်မတီအဖွဲ့ဝင်လည်း ဖြစ်သော တက်ကြွ လှုပ်ရှားသူတစ်ဦး၏ အဆိုအရ ပုဒ်မ (၁၈)ဖြင့် တရားစွဲဆိုခဲ့သော အမှုအနည်းဆုံး(၂၆၅)မျှ ရှိခဲ့သည်ဟု ဆိုပါသည်။⁵³ ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ခဲ့သောသူ အနည်းဆုံး (၅၇)ဦး ရှိပါသည်။⁵⁴ ချိုးဖောက်မှုအများစုမှာ ဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားသော ခွင့်ပြုချက်ရယူခြင်း အဆင့်များမှာ ရှုတ် ထွေးပြီး ခက်ခဲသောကြောင့်လည်းတစ်ပိုင်း ဖြစ်ပါသည်။ အချို့တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများကလည်း ဥပဒေပါ အချက်များကို လက်မခံသောအနေဖြင့် ခွင့်ပြုချက်မတောင်းဘဲ တမင်ဆန္ဒပြခြင်း များလည်း ရှိပါသည်။⁵⁵

လွန်ခဲ့သည့် နှစ်နှစ် ဤဥပဒေအတည်ပြုစဉ်အခါက ၎င်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြုပြင် ပြောင်းလဲရေး၏ အမြန်နှုန်းကို ညွှန်ပြသော လုပ်ဆောင်မှုတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့ပြီး၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စား လှယ်များကလည်း ဒီမိုကရေစီအတွက် အုတ်မြစ်ချခြင်းအဖြစ် ရှုမြင်ခဲ့သော်လည်း ယခုအခါ ၎င်းဥပဒေမှာ ခေတ်နောက်ကျနေသော ဥပဒေအဖြစ် တိုး၍ရှုမြင်လာနေကြပါပြီ။ ပြည်သူ့ လွှတ်တော်၏ ဥပဒေကြမ်းနှင့် တရားဥပဒေရေးရာ ကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌ သူရဦးအောင်ကို (USDP ကန်ပက်လက်မြို့နယ်ကိုယ်စားလှယ်)က ငြိမ်းချမ်းစွာဆန္ဒပြသူများအား ထောင်ချနိုင်သည့် အချက်ကို ပယ်ဖျက်ရေးနှင့် ဆန္ဒပြမှုမပြုမီ စီစဉ်သူများအနေဖြင့် အာဏာပိုင်များထံ ကြိုတင် အကြောင်းကြားရန်သာ လိုအပ်ကြောင်းများကို ပြင်ဆင်ရန် အစီအစဉ်ရှိကြောင်း အချက်ပြထားပါ သည်။⁵⁶ သမ္မတဦးသိန်းစိန် အနေဖြင့်လည်း ၂၀၁၃ နှစ်ကုန်တွင် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများ လွှတ်ပေးရန် အစီအစဉ်အရ ပုဒ်မ (၁၈)ဖြင့် တရားစွဲဆိုထားမှုများကို လွှတ်ပေးရန်ရှိပါသည်။ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်ပေးမှုသည် သမ္မတကြီးအတွက် ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရန် ပိုမိုလွယ်ကူ မည်ဖြစ်ပါ သည်။⁵⁷

line with international standards, including the right to form unions and strike, was enacted on 11 October 2011 and came into force on 9 March 2012, once the associated rules were issued.

⁵² “Myanmar parliament passes law allowing protests”, Reuters, 24 November 2011; “Myanmar: Law on assembly and procession inconsistent with human rights”, Article 19, 20 September 2012; “Burma: New law on demonstrations falls short”, Human Rights Watch, 15 March 2012.

⁵³ Bo Kyi, Assistance Association for Political Prisoners, quoted in “Committee for scrutinizing political prisoners meets”, *New Light of Myanmar*, 24 November 2013, p. 16. Fewer than 265 individuals are involved, because some have been charged multiple times.

⁵⁴ “Rangoon court sentences 6 more activists under peaceful assembly law”, *The Irrawaddy*, 21 November 2013.

⁵⁵ See, eg, “Police charge 4 people for illegal candle protest”, *The Irrawaddy*, 7 November 2013.

⁵⁶ “MPs seek to take sting out of protest law”, *Myanmar Times*, 10 November 2013.

⁵⁷ Several were released in an amnesty on 11 December. “Burma releases 41 more political prisoners”, *The Irrawaddy*, 11 December 2013.

(ဂ) မီဒီယာဥပဒေသစ်များ

အဖွဲ့အစည်းများ လွတ်လပ်စွာ ဖွဲ့စည်းခွင့်နှင့်အတူ မီဒီယာရပိုင်ခွင့်များမှာလည်း ကာလရှည်ကြာကပင် ပြင်းထန်စွာကန့်သတ်ခြင်းကို ခံရပါသည်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ် ဥပဒေအရ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူအားလုံးသည် မှတ်ပုံတင်ရန်လိုအပ်ပြီး၊ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေမှုမှန်သမျှ စာပေစိစစ်ရေးဌာနသို့ မိတ္တူများ ကြိုတင်ပေးပို့ကြရပါသည်။ စာပေစိစစ်ရေးသည် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေမှုများအတွက် ရက်စက်ပြင်းထန်သော ကန့်သတ်မှုများ ချမှတ်ထားပါသည်။ ချိုးဖောက်မှုမှန်သမျှသည် ထောင်ဒဏ် သုံးနှစ်အပါအဝင် ရာဇဝတ်မှုပြစ်ဒဏ်များ ချမှတ်ခံရမည်ဟု ဆိုထားပါသည်။ ထိုစဉ်က နေ့စဉ်သတင်းစာများကို အစိုးရကသာ ထုတ်ဝေပါသည်။ အပတ်စဉ်ဂျာနယ်များမှာ လွတ်လပ်သောသတင်းနှင့် အချက်အလက် အရင်းအမြစ်များအဖြစ် မြင်သာထင်သာ ရှိခဲ့ပါသည်။

ပုံနှိပ်မီဒီယာအတွက် ဆင်ဆာများ ၂၀၁၂ ဩဂုတ်လတွင် ရပ်ဆိုင်းသွားခဲ့ပြီး၊ စာပေစိစစ်ရေးကို ဖျက်သိမ်းကာ ဥပဒေသစ်တစ်ခုကို စတင်ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံပိုင်နေ့စဉ် သတင်းစာများကို ပြည်သူ့ ဝန်ဆောင်မှု မီဒီယာအဖြစ် အသွင်ပြောင်းမည်ဟု ကြေညာခဲ့ပါသည်။⁵⁸ ပုဂ္ဂလိကနေ့စဉ်သတင်းစာ အစောင့်(၃၀)ခန့် ထုတ်ဝေခွင့် လိုင်စင်ချထားပေးခဲ့ပြီး၊ ထိုအထဲမှ (၉)စောင်မှာ နေ့စဉ်ထုတ်ဝေလျက် ရှိပါသည်။⁵⁹ မီဒီယာဥပဒေသုံးခုကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းရန် လုပ်ဆောင်လျက် ရှိပါသည်။ ပုံနှိပ်နှင့်ထုတ်ဝေရေးဥပဒေ၊ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုမီဒီယာဥပဒေနှင့် အသံလွှင့် မီဒီယာဥပဒေများ ဖြစ်ပါသည်။ ပထမဥပဒေကြမ်းမှာ အများ၏ သဘောမတူညီမှု အများဆုံးထွက်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော် အခြားဥပဒေကြမ်းနှစ်ခုအတွက်လည်း မီဒီယာအပေါ် အစိုးရက ချုပ်ကိုင်ရန် ရည်ရွယ်ပြီး ဖော်ပြထားချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ စိုးရိမ်မှုများကို ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့ပါသည်။⁶⁰ အသံလွှင့်မီဒီယာဥပဒေသည် ကြီးကြပ်မှုကော်မတီတစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းမည်ဖြစ်ရာ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေးနှင့် စိတ်ဓါတ်စစ်ဆင်ရေးဌာနမှ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်နေပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စစ်တပ်က ရုပ်မြင်သံကြားလိုင်းတစ်လိုင်း ထုတ်လွှင့်နေ၍ဖြစ်ပါသည်။⁶¹ အသံလွှင့်မီဒီယာမှာ ပုံနှိပ်မီဒီယာ အမျိုးအစားများနှင့် မတူဘဲ ကြော်ငြာမှ ဝင်ငွေများစွာ ရရှိနိုင်သော အလားအလာရှိခြင်းကြောင့် ထိန်းချုပ်ရန် စိတ်ဝင်စားခြင်းဖြစ်ကြောင်း မီဒီယာ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးက ထင်မြင်ချက်ပေးပါသည်။⁶²

စိုးရိမ်မှုအများဆုံးဖြစ်ပြီး အာရုံစိုက်ကြသည့် ဥပဒေမှာ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် ထုတ်ဝေရေး ဥပဒေဖြစ်ပါသည်။ စာပေစိစစ်ရေးဖျက်သိမ်းပြီးနောက် ၂၀၁၂ စက်တင်ဘာလက ယာယီ စာနယ်ဇင်းကောင်စီကို ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့ရာ အဖွဲ့ဝင်အများစုမှာ လက်ရှိဂျာနယ်လစ်များဖြစ်ပြီးထုတ်ဝေသူများ၊ ပညာရှင်များနှင့် ဥပဒေကျွမ်းကျင်သူများ ပါဝင်ပါသည်။ ၎င်းကို ဂျာနယ်လစ်များ လိုက်နာစောင့်ထိန်းရမည့် ကျင့်ဝတ်များရေးဆွဲရန်နှင့် မီဒီယာ ဥပဒေသစ်တွင် ထည့်ဝင်မှုများပြုလုပ်ရန် တာဝန်ပေးခဲ့ပါသည်။⁶³ အတိအကျဆိုရသော် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနက အဆိုပါကောင်စီကို မီဒီယာဥပဒေသစ် ပထမမူကြမ်းရေးဆွဲရန် ပြောကြားခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနသည် စာနယ်ဇင်းကောင်စီကို အသိမပေးဘဲ တပြိုင်နက် ပုံနှိပ်ရေးနှင့် ထုတ်ဝေရေး ဥပဒေကို ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၃ အစောပိုင်းတွင် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနသည် ၎င်း၏ဥပဒေကြမ်းကို

⁵⁸ “Myanmar state media to become ‘public service’ press”, Agence France-Presse, 20 October 2012.

⁵⁹ Crisis Group interview, newspaper publisher, Yangon, November 2013.

⁶⁰ Crisis Group interview, representative of private broadcast media organisation, Yangon, October 2013; also “Critics slam media legislation prohibiting ownership of dual-operation”, *Eleven Media*, 2 October 2013.

⁶¹ Myawaddy television is controlled by the armed forces.

⁶² Crisis Group interview, representative of private broadcast media organisation, Yangon, October 2013.

⁶³ “New Interim Press Council formed”, *The Irrawaddy*, 17 September 2012.

တင်ပြလာပြီး၊ စာနယ်ဇင်းကောင်စီအားလည်း ၎င်းတို့ရေးဆွဲသောမူကြမ်းကို အမြန်ဆုံးတင်ပြရန် ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ နောက်ထပ်ပိုမို ရှုတ်ထွေးလာသော ကိစ္စရပ်မှာ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနသည် ၎င်း၏ဥပဒေကြမ်းကို ၎င်းကပင်ပြင်ဆင်ရန် တာဝန်ယူခဲ့ပါသည်။ အကြောင်းမှာ ပြန်လည် သုံးသပ်ထားသော ဥပဒေကြမ်းနှစ်ခုကို ခြားနားနေမှုများအား အဖြေရှာရန် လွှတ်တော်သို့ တင်ပြ ရေးဖြစ်ပါသည်။⁶⁴

၂၀၁၃ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ဝန်ကြီးဌာနသည် ၎င်းရေးဆွဲထားသော မပြင်ဆင် ထား သောမူကြမ်း အား ၎င်း၏သဘောဆန္ဒတစ်ခုတည်းဖြင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်သို့ တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ထိုဥပဒေကြမ်းတွင် စာနယ်ဇင်းကောင်စီက မနှစ်သက်သော ဖော်ပြချက်အချို့ပါဝင်ရာ အစိုးရတွင် ပုံနှိပ်ရေးလိုင်စင် ထုတ်ပေး ရေးအတွက် အာဏာပေးထားပြီး၊ ပါဝင်သော အသုံးအနှုန်းများမှာ ကန့်သတ်မှု အဓိပ္ပါယ်ထွက်စေသော စကားလုံးများဖြစ်ပါသည်။⁶⁵ ဥပဒေကြမ်းနှင့် သက်ဆိုင်သော နည်းစနစ်ကော်မတီ(အားကစား၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ကော်မတီ)သည် ဥပဒေကြမ်းကို ထောက်ခံသည့် အစီရင်ခံစာရေးသားခဲ့ရာ၊ စာနယ်ဇင်း ကောင်စီက အတည်ပြုပြီးဖြစ်ကြောင်း မှားယွင်းစွာ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ပြီး အတည်ပြုပေး သည့်သဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအစီရင်ခံစာကို အခြေပြု၍ ပြည်သူ့လွှတ်တော်က ဥပဒေကို အတည်ပြုပေးခဲ့ပါသည်။ စာနယ်ဇင်းကောင်စီက ၎င်းတို့၏သဘောမတူသော ကိစ္စရပ်များကို ပြည်သူသို့ ရှင်းလင်းပြသသည့် အခါမှသာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အများစုက ပြဿနာကို စတင်သိရှိလာခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချိန်ကျမှသာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် ဥပဒေ ကြမ်းကို ဖတ်ရန်အချိန်မရဘဲ၊ မှားယွင်းထောက်ခံခဲ့သော အစီရင်ခံစာပေါ်တွင်သာ မူတည် ခဲ့ကြောင်း ထွက်ပေါ်လာခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက်တွင် အမျိုးသားလွှတ်တော် သည် အခြေအတင် ညှိနှိုင်း၍ ဥပဒေကို အတည်ပြုခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ပြဿနာဖြစ်နေသော ဖော်ပြထား ချက်အချို့ကို ဖယ်ရှားခြင်း သို့မဟုတ် ပြန်သုံးသပ်ပြင်ဆင်၍ အတည်ပြုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။⁶⁶

တဖန် ထို့နောက်တွင် စာနယ်ဇင်းကောင်စီသည် ၎င်းရေးဆွဲထားသော ဥပဒေကြမ်းကို လူနည်းစုပါတီတစ်ခု၏ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးမှတစ်ဆင့် အမျိုးသားလွှတ်တော်သို့ တင်သွင်း ခဲ့ပါသည်။ အမျိုးသား လွှတ်တော်က ပြင်ဆင်မှုအသေးစားများသာပြုလုပ်၍ အတည်ပြုခဲ့ပြီး၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော်သို့ ပေးပို့ခဲ့ပါ သည်။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်သည် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ လိုင်စင်ကိစ္စ၊ အခြားချုပ်ကိုင်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ ပိုမိုကြီးမားသော ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ ပါသည်။⁶⁷ ယခုအခါ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်စလုံးက ဥပဒေကို အတည်ပြုခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က ဥပဒေကို စဉ်းစားရန်နှင့် ရှေ့နောက်မညီမှုများကို အဖြေရှာပေးရန်သာ လိုပါတော့သည်။ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သည် ပိုမိုကြီးမားသည်ဆိုသော်လည်း၊ ၎င်းတွင်ပြည်သူ့ လွှတ်တော်၏ ရှုမြင်ချက်များက ထင်ဟပ်သည်ဖြစ်ရာ၊ အစိုးရက မီဒီယာအပေါ် အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းရန်သဘောထားကို ဦးတည်နေပါသည်။ အစိုးရ၏ ချုပ်ကိုင် မှုအတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားဦးမည်ဆိုသည်မှာလည်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မရှိသေးပေ။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ နောက်ဆုံးတွင် သီးခြားစီရှိသော ဥပဒေ နှစ်ခုတော့ ထွက်ပေါ်လာတော့မည်ဖြစ်ရာ ဥပဒေတစ်ခုမှာ လိုင်စင်များ၊ စည်းမျဉ်းများ နှင့်ပို၍ သက်ဆိုင်မည်ဖြစ်ပြီး၊ အခြားတစ်ခုမှာ ကျင့်ဝတ်များ၊ စံသတ်မှတ်ချက်များ ပါဝင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

⁶⁴ Crisis Group interview, member of the Interim Press Council, Yangon, November 2013.

⁶⁵ While the subjects of some of these rules, such as obscenity and inciting public disorder, were understandable, vague phrasing led to concerns the government would retain broad censorship powers; some felt that in any case a ministry should not have such restrictive powers.

⁶⁶ Crisis Group interview, member of the Interim Press Council, Yangon, November 2013; "Regulating Myanmar's press: New freedoms under threat", *The Economist*, 17 August 2013.

⁶⁷ Crisis Group interview, member of the Interim Press Council, Yangon, November 2013.

စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် နိုင်ငံတကာ အကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို နားလည်မှုများ အားနည်းခြင်းသည် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာဥပဒေအတွက် အဓိကကျသော အကန့်အသတ်ဖြစ်နေပုံ ရပါသည်။ သို့သော် Stakeholder များနှင့် တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းမှုများပြုလုပ်ရန် စိတ်အားထက်သန်ခြင်း၊ ဥပဒေကြမ်းတိုးတက်မှုရှိရန် ပညာရှင်များ၏ အကြံပေးမှုကို လက်ခံခြင်းများ ရှိပါသည်။ ထိုသို့သော သဘောထားမျိုးဖြင့် တုန့်ပြန်ခြင်းမျိုးကို ငြိမ်းချမ်းစွာ စုဝေးခြင်း ဥပဒေကို ပြင်ဆင်ရန် အဆိုပြု ထားမှုနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ဆောင်ရာတွင် တွေ့ရပါသည်။ သို့သော် မီဒီယာဥပဒေသစ်များနှင့် ပတ်သက်၍ ထိုပုံစံမျိုးဖြင့် တုန့်ပြန်လာနိုင်မည်လား ဆိုသည်ကိုမူ သေချာစွာ မပြောနိုင်ပေ။ ဥပဒေပြုခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်မှာမူ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်း အပါအဝင်အားလုံး အတူတူ ပင်ဖြစ်သော်လည်း ရလဒ်ကိုကြည့်လျှင်၊ ယခုအချိန်အထိ တွေ့ရသမျှ တူညီမှုမရှိကြပေ။ ပုံနှိပ်သူများ မှတ်ပုံတင်ရေးကို ချိုးဖောက်မှုများအတွက် ရာဇဝတ်မှုပြစ်ဒဏ်များ ဖယ်ရှားပေးခဲ့ ခြင်းကဲ့သို့သော တိုးတက်မှုအချို့ကို လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့သော်လည်း တံခါးဖွင့်ပြီး လွတ်လပ်သော ခေတ်သစ်သို့ သွားမည်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ခိုင်မာစွာဖြင့် ရှေ့ဆက်လိုသည့် ဆန္ဒပြင်းပြမှု နည်းပါး နေသေးသည့်ပုံရှိပါသည်။ အစိုးရက လိုင်စင်နှင့်ပတ်သက်သောအာဏာနှင့် ချုပ်ကိုင်ထားမှုအချို့ ကျန်ရှိနေသေးခြင်းကြောင့်ဟု ဆိုရပါမည်။⁶⁸ အစိုးရ (နှင့် လွှတ်တော်မှလည်း အတိုင်းအတာ တစ်ခုအထိ) ကလည်း စာနယ်ဇင်းကောင်စီအပေါ် အကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို အကြံပြုမည့်အဖွဲ့တစ်ခုအဖြစ် မြင်ရမည့်အစား ဆန့်ကျင်ဖက်အတိုက်အခံအဖွဲ့အဖြစ် ရှုမြင် နေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

နောက်ထပ်အပေါင်းလက္ခဏာဆောင်သော ပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်နိုင်ပါသေးသည်။ သို့သော် လက်ရှိ အခြေအနေ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေပါက မေးခွန်းထုတ်ရမည့် အနေအထား ဖြစ်ပါသည်။ NGO များအား ထိန်းချုပ်ခြင်းထက်စာလျှင် အဘယ်ကြောင့် မီဒီယာများအပေါ် ပိုမိုပုန်ကြောင့်ကြ၍ တင်းကြပ်ရန်ပိုမို လုပ် ဆောင်ရသနည်း ဆိုသည့်မေးခွန်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ စစ်အစိုးရလက်ထက်က အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့များ (NGOs) ကို အစိုးရဆန့်ကျင်ရေး အဖွဲ့ အစည်းများနှင့် တန်းတူသတ်မှတ်၍ လူမှုရေးလှုပ်ရှားမှုများသက်သက်ကိုသာ လုပ်ကိုင်နေသည့် အဖွဲ့များကိုပင် စည်းမျဉ်းများဖြင့် တင်းကြပ်စွာ အုပ်ချုပ်ခဲ့ပါသည်။ မီဒီယာကိုလည်း ထိုသို့ သဘောထား၍ ထိုပုံဖြင့်သာ ချုပ်ကိုင်ခဲ့ပါသည်။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအစိုးရသစ်အနေဖြင့် NGO များသည် နိုင်ငံရေးအရ ခြိမ်းခြောက်မှုများမဟုတ်ဘဲ တိုင်းပြည်၌ လူမှုဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်း ယန္တရားများ အားနည်းနေချိန်တွင် အသုံးဝင်သောအရာတစ်ခုအဖြစ် ရှုမြင်လာပုံရပါသည်။ မီဒီယာများအပေါ်တွင်မူ ထိုသို့ရှုမြင်လိမ့်မည်ဟု တထစ်ချမှန်နိုင်ပေ။ အစိုးရအနေဖြင့် အသွင် ကူးပြောင်းရေးကလေးအတွက် ယာယီစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများထားရှိရန်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အရေး တကြီးအဆင့် မဟုတ်သည့်တိုင် စိုးရိမ်ပူပန်မှုအချို့ ရှိနေပါသည်။ အကြောင်းမှာ ဂျာနယ်လစ် အများစုသည် ဂျာနယ်လစ်စစ်စစ်နှင့် လိုက်နာစောင့်ထိန်းရမည့် စံများနှင့်ပတ်သက်၍ အတွေ့အကြုံမရှိ၊ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခံရမှုမရှိခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။⁶⁹ ထို့အပြင် အချို့ အစိုးရတာဝန်ရှိသူများ၊ စစ်အစိုးရလက်ထက်က နေရာရခဲ့ကြသော လွှတ်တော်ကိုယ်စား လှယ်များ၊ ပါဝါရှိသော အဓိကစီးပွားရေးပုဂ္ဂိုလ်များကြားတွင်လည်း စိုးရိမ်ပူပန်မှုအချို့ ရှိနေနိုင်သည်ဖြစ်ရာ အားကောင်းပြီး လွတ်လပ်သော မီဒီယာသည် ၎င်းတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို

⁶⁸ Ibid; "Burma amends controversial publishing law", *Democratic Voice of Burma*, 13 November 2013.
⁶⁹ See, for example, "Free speech to stay but 'discipline vital'", *Straits Times*, 27 March 2013.

ခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ခုဖြစ်လာနိုင်ပြီး၊ ၎င်းတို့၏အတိတ်က လုပ်မှားကိုင်မှားများကို ဖော်ထုတ် လာနိုင် သည်ဟု စိုးရိမ်ကောင်း စိုးရိမ်ကြမည် ဖြစ်ပါ သည်။⁷⁰

၅။ ဥပဒေပြုမှုများ လုပ်ဆောင်ပုံ

လွှတ်တော်သည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်၏ အဓိကသော့ချက်ကျသော အစိတ် အပိုင်းဖြစ်ပြီး၊ လွန်ခဲ့သောသုံးနှစ်အတွင်း အပြောင်းအလဲအများစု၏ အရေးပါသော မောင်းနှင်အား တစ်ခုဖြစ်နေပါသည်။ သို့သော် အခြားအစိုးရ၏ အစိတ်အပိုင်းများကဲ့သို့ပင် လွှတ်တော်၏ အကောင်အထည်ဖော်မှုများသည် တစ်ခါတစ်ရံ အများ၏မျှော်လင့်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်း ပေးနိုင်ခြင်း မရှိသေးသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ အခန်း(၃)တွင် ဆွေးနွေးမှုနှင့် အခန်း(၄)တွင် ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုများအရဆိုရသော် ထိုသို့အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မှုအတွက် အကြောင်းပြ ချက်ပေးရန် ရှုတ်ထွေးနေဆဲဟုဆိုနိုင်ပါသည်။ အဆိုပါ ပြောင်းလဲနေသောဖြစ်စဉ်ကို ခေါင်းမာ ဂိုဏ်းသားများ သို့မဟုတ် ပြန်လည်အားကောင်းလာသော အာဏာရှင်စနစ်၏ အငွေ့အသက်များ စသည်တို့ အား အပေါ်ယံရည်ညွှန်းရှုံ့ဖြင့် အတိအကျ ဖမ်းဆုတ် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုနိုင် လိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ ဥပဒေပြုရေးကို ဒီမိုကရေစီမျိုးကွဲပြားစေရန် သက်ရောက်နေသော အချက်များ ရှိနေ ပါသည်။

စွမ်းဆောင်ရည် အကန့်အသတ်များ ။ ။ ဤအရာများသည် တစ်ဦးချင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ အင်စတီကျူးရှင်းများအပေါ်လည်းကောင်း သက်ရောက်မှုများ ရှိစေပါသည်။ လွှတ်တော်သည် အသစ်ထွက်ပေါ်လာသော အင်စတီကျူးရှင်းဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် နှစ်ပေါင်း(၅၀)ခန့်အတွင်း ထိုသို့ သော လွတ်လပ်သည့်အဖွဲ့ သို့မဟုတ် ဒီမိုကရေစီ ရိုးရာရှိသော အဖွဲ့မျိုး လုံးဝမရှိခဲ့ဖူးပေ။ လွှတ်တော်အမတ်တစ်ဦးချင်းနှင့် အင်စတီကျူးရှင်းကိုယ်တိုင်ကပင် အစိမ်းသက်သက် စတင်ခဲ့ရ ခြင်းဖြစ်ပြီး၊ ထိန်းကျောင်းပေးမည့် အတွေ့အကြုံ သို့မဟုတ် အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာ အမှတ် သညာများလည်း လုံးဝမရှိဘဲ စတင်ခဲ့ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဥပဒေအများစုမှာ ကိုလိုနီခေတ်က တည်းက ဖြစ်၍ အဆိုပါ ရာနှင့်ချီသော ခေတ်မမီတော့သည့် ဥပဒေများကို အစားထိုးရန် အရေးပေါ်သုံးသပ်မှုများ ပြုရန်လိုအပ်ခြင်း၏ ရလဒ်အဖြစ် ဥပဒေနှင့်ဆိုင်သော အာဂျင်ဒါ (Agen- da) များ အလွန်အကျွံ စုပြုံကျရောက်လာသောအခါ လွှတ်တော်ကိုယ် စားလှယ်များသည် ဥပဒေကို အသေးစိတ်စဉ်းစားရန် အချိန်အနည်းငယ်သာရှိပါသည်။

နည်းစနစ်ပုံစံပေးမှုမရှိခြင်း။ ။ ပုံစံပေးမည့်ဝန်ထမ်းသော်လည်းကောင်း၊ သုတေသန ဝန်ဆောင်မှု သော်လည်းကောင်း မရှိပေ။ ၎င်းကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရသော် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် မြင့်မားသော နည်းပညာများ ပါဝင်သောကိစ္စရပ်များကို မိမိကိုယ်မိမိသာအားကိုး၍ ကြိုးစား ရုန်းကန်အဖြေရှာနေရသည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်ပါသည်။ အချို့ကိုယ်စားလှယ်များသည် အခြေခံ ကျသော အွန်လိုင်းသုတေသန ပြုလုပ်ရန် အင်တာနက်အသုံးပြုသည့် မိသားစုဝင်များကို မှီခိုကြရပါသည်။ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများနှင့် လွှတ်တော်တစ်ခုလုံးအနေဖြင့် ရန်ပုံငွေရရှိမှုနှင့် ထိရောက်သော အခြေခံအဆောက်အအုံ ပုံစံပေးမှုများ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုများအတွက် ဦးစားပေးမှု အနည်းငယ်သာ လုပ်နိုင်သည့်ပုံရှိပါသည်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် လွှတ်တော် ကော်မတီများအနေဖြင့် ရုံးခန်းနေရာ၊ ရုံးဝန်ထမ်းများ မရှိသည့်အပြင် ၎င်းတို့၏ ပါတီများကလည်း အဆိုပါကိစ္စရပ်များအတွက် အကူအညီမပေးနိုင်ပေ။ ကော်မတီများတွင် သုတေသနနှင့်

⁷⁰ Several senior local journalists have expressed this view to Crisis Group.

သုံးသပ်လေ့လာမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန် ကျွမ်းကျင်ဝန်ထမ်းများလည်း မရှိပေ။⁷¹ နိုင်ငံတကာက အချို့နည်းပညာအကူအညီအချို့ဖြင့် ဖြည့်ဆည်းပေးနေသော်လည်း၊ ရုံးများ၊ လုံလောက်သော ဝန်ထမ်း ငှားရမ်းခြင်းအပါအဝင် အဖွဲ့အစည်းနှင့်ဆိုင်သော အထောက်အကူပြု အရင်းအမြစ်များ နေရာတွင် အစားထိုးပေးနိုင်လောက်သည့် အကူအညီများ မဖြစ်နိုင်ပေ။

ပြင်ပဩဇာလွှမ်းမိုးမှုများ။ ။ လိုအပ်သောသုတေသနနှင့် သုံးသပ်လေ့လာမှုများ မရှိခြင်းသည် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် ၎င်းတို့၏ နေရာကို အားနည်းစေရုံမက ပြင်ပဩဇာလွှမ်းမိုးမှုများ၏ သက်ရောက်မှုများကို ပိုမိုစေပါသည်။ ကိစ္စရပ်တစ်ခုအတွက် နည်းစနစ်ဆိုင်ရာ အကြောင်းပြချက် ခိုင်ခိုင်လုံလုံ ဆုပ်ကိုင်ထားနိုင်ခြင်း မရှိသည့်အတွက် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် မီဒီယာသတင်းများ၊ ရောင်းဝယ်ရေးဆိုင်ရာ အကျိုးစီးပွားရှိသူများ၏ နားချမှု သို့မဟုတ် ကိုယ်ပိုင်အစီအစဉ်များရှိသော လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များကြောင့် ရပ်တည်ချက် ယိမ်းယိုင်မှုများ ရှိလာပါသည်။⁷² အဆိုပါလွှမ်းမိုးမှုများသည် လွှတ်တော်အားလုံးတွင် ရှိနေပြီး ပြဿနာဖြစ်လာနိုင်သည်ဟုတွေ့မဆိုလိုပေ။ သို့သော် ပို၍ အလယ်အလတ် ကျမှုဖြင့် ထိန်းညှိပေးခြင်း သို့မဟုတ် သတ်သတ်မှတ်မှတ် ပါတီမှ သုံးသပ်လေ့လာမှုများ မရှိပါကမူ ၎င်းတို့မှာ ပြဿနာကြီးထွားလာနိုင်ပါသည်။ မီဒီယာ လွတ်လပ်ခွင့်များမှာလည်း ယခုမှစတင်၍ ခွင့်ပြုခဲ့၍ စမ်းသပ်လုပ်ကိုင်နေရဆဲဖြစ်၍ သတင်းတင်ဆက်ပုံမှာ အမြဲတစေ တိကျမှု သို့မဟုတ် သတင်း သမား ပီသမှုများ မရှိနိုင်သေးပေ။ ရောင်းဝယ်မှုဆိုင်ရာ အကျိုးစီးပွားများတွင်လည်း တာဝန်ယူမည့် ကုန်သွယ်ရေးနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများပါဝင်ပြီး အာရှင်ဒါ များများစားစား မရှိတော့သည့် ခရိုနီများလည်းပါဝင်ပါသည်။

အများ၏သဘောတူညီမှုဖြင့် ဥပဒေပြုခြင်းများ။ ။ လွှတ်တော်၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများ မည်သို့ လုပ်ဆောင်သည်ဆိုသည့် ပိုမိုအံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော သွင်ပြင်လက္ခဏာတစ်ခုမှာ လုပ်ငန်းဆောင်တာများသည် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများ (အတိအကျဆိုရသော် ဦးရွှေမန်း)၏ အားပေးမှု၊ တစ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် နိုင်ငံရေးနှင့် အငြင်းအခန် စကားအချေအတင်များ၊ USDP ၏ ဦးရေများနေသော အားသာချက်ကို အသုံးပြုခြင်း စသည်တို့သည် အများသဘောတူညီမှုကို ရှာဖွေ၍ ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်ရန်ကိစ္စကို လွှဲချော်စေခဲ့ပါသည်။⁷³ မျက်စိကြီးနားကြီး လေ့လာသူတစ်ဦးက မှတ်ချက်ပြုရာတွင် ‘‘ဦးရွှေမန်းဟာ လွှတ်တော်ကြီးကို တစ်သံတည်း ထွက်စေချင်တာ’’ဟု ဆိုပါသည်။⁷⁴ ထို့ကြောင့် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်စလုံးက မှတ်မှတ်သားသား ဖြစ်စရာကောင်းသည့် နိုင်ငံရေး မရှိကြောင်းကို ပြသနေပါသည်။ အချေအတင် ငြင်းခုံမှုများတွင် ပြင်းထန်သော သဘောကွဲလွဲမှု အနည်းငယ်သာတွေ့ရပါသည်။ ပါတီများက အကြောင်း ကိစ္စရပ်ကို အကြောင်းပြ၍ နေရာရရန် ကြိုးပမ်းသည့် လက္ခဏာအနည်းငယ်သာ တွေ့ရပါသည်။ မဲပေးရာတွင် ပါတီများကိုယ်စား တက်ရောက်မဲပေးသူစနစ် (Whip System) မရှိပေ။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးချင်း မည်သို့မဲပေးသည်ဆိုသည်ကို ပြည်သူအတွက် မှတ်တမ်း မရှိပေ။ မီဒီယာအများစုကလည်း သတင်းရေးရာတွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အမည်ဖော်ပြရာတွင် နောက်မှပါတီ၏အမည်ကို ဖော်ပြလေ့ မရှိကြပေ။ လွှတ်တော်တွင် ကိုယ်စားလှယ်များ နေရာယူမှုမှာလည်း စစ်တပ်မှ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များမှ လွဲ၍ ပါတီကို အခြေခံ၍

⁷¹ Crisis Group interviews, legislative representatives, Naypyitaw, October 2013. The exception is the lower house's Legal Affairs Assessment and Special Issues Commission, which does have technical expertise and support staff (see Section II.C above).

⁷² Crisis Group interviews, legislative representatives, Naypyitaw, October 2013.

⁷³ Ibid.

⁷⁴ Crisis Group interview, Myanmar-based international electoral expert, Yangon, November 2013.

နေရာယူရခြင်း မဟုတ်ဘဲ အကွာစဉ်အရ နေရာယူရခြင်းကြောင့် စကားအချေအတင် ပြောရမှုများတွင် အချင်းချင်းဆက်သွယ်ရန်နှင့် မဟာဗျူဟာကျရန် ခက်ခဲလှပါသည်။⁷⁵

ဤသို့သော အများသဘောတူ လက်ညှိုးထောင်သောနည်းဖြင့် ဥပဒေပြုခြင်းသည် ယခုလို ပြုပြင် ပြောင်းလဲရေးကာလ၌ အရေးပေါ်လုပ်ဆောင်ရန် အများအပြား လိုအပ်ချိန်တွင် အမြန်တွန်းရန် ပိုမိုလွယ်ကူသော ဝန်းကျင်အခြေအနေကို ဖန်တီးပေးပါသည်။ ယခုအခြေအနေကို ၁၉၅၀ ခုနှစ်များဆီက နောက်ဆုံး ဒီမိုကရေစီကာလနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ကွဲပြားနေပါသည်။ ထိုစဉ်က နိုင်ငံရေးသမားများသည် ငြင်းခုံပြောဆိုရန် စိတ်အားထက်သန်နေကြပြီး၊ အမျိုးသား အကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက်မည့် နိုင်ငံရေးအရ စိုးရိမ်ရမည့် ကိစ္စရပ်များ နည်းပါးခြင်းကြောင့် အများ၏ လေးစားမှုကိုလည်း ရရှိပါသည်။⁷⁶ မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများအနေဖြင့် လက်ညှိုးထောင် အများ သဘောတူညီချက်ယူသောပုံစံကို ရှုထောင့်အချို့မှ ကြည့်လျှင် အပေါင်းလက္ခဏာ ဆောင်သည် ဟု ဆိုကောင်းဆိုမည်ဖြစ်သော်လည်း၊ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံကိုယ်စားလှယ်များသည် ပြည်သူ့အကျိုးစီးပွား သို့မဟုတ် လက်ရှိ အခြေမထွက်သော အခြေအနေကို စိန်ခေါ်၍ အမှန် တကယ် ကြိုးစားနေခြင်း မဟုတ်ဟုလည်း တဖက်မှစဉ်းစားလာနိုင်ပါသည်။ ပါတီ တည်ဆောက် ရေးနှင့် အရေးကြီးသော မူဝါဒလက်ဖောင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် မသင့်တော်ဟုလည်း မြင်လာနိုင်ပါသည်။ ရွေးကောက်ပွဲသည် လာမည့်နှစ်နှစ်အတွင်း ထွက်ပေါ်လာတော့မည်ဖြစ်ရာ၊ သက်တမ်းနုသေးသော လွှတ်တော်နှင့် ၎င်း၏ နည်းစနစ်များသည် မလွှဲမရှောင်သာ ပြန်လည် ပေါ်ထွက်လာမည့် ပါတီနိုင်ငံရေးများကို ကိုင်တွယ်ရန် ကိရိယာအပြည့်အစုံ တပ်ဆင်ပြီး ဖြစ်သည်ဟု ရှင်းရှင်းလင်းလင်း တွေ့မြင်နိုင်ခြင်း မရှိသေးပေ။

၆။ နိဂုံး

မြန်မာနိုင်ငံ၏ လွှတ်တော်သည် သုံးနှစ်သားသာ ရှိသေးသော ရာစုနှစ် တစ်စု၏ တစ်ဝက် အတွင်း ပထမဆုံး လွတ်လပ်သည့်အဖွဲ့တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ အများထင်ထားသည်ထက်ပို၍ အားကောင်းကောင်းနှင့် ဩဇာကြီးကြီးဖြင့် ထွက်ပေါ်လာပြီး ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အဓိကကျသော အခန်းကဏ္ဍကို ရရှိပါသည်။ လွှတ်တော်သည် ဥပဒေသစ်များ ရေးဆွဲခြင်း၊ လက်ရှိ ဥပဒေများကို ပြင်ဆင်ခြင်းများဖြင့် လွတ်လပ်၍ ခေတ်မီသော ဥပဒေသစ်များ ပြဋ္ဌာန်း ပေးပြီး တိုးတက်ကောင်းမွန်သော စီးပွားရေးနှင့်ဆိုင်သော အုပ်ချုပ်မှုအတွက် အခြေခံများ ဖြည့်ဆည်းပေးပါသည်။

စိန်ခေါ်မှုများကလည်း ကြီးစွာ ရှိနေပါသည်။ ဥပဒေပြု လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပြဿနာများစွာ ရှိနေရာ အတွေ့အကြုံမရှိသော လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များက နည်းပညာလိုအပ်မှုများစွာ ရှိသော ကိစ္စရပ်များကို ကိုင်တွယ်နေကြရပါသည်။ ထိုသို့ ကိုင်တွယ်နေကြရာ၌ ရုံးများ၊ ဝန်ထမ်းများ၊ သုတေသန ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ကျွမ်းကျင်သူ အကြံပေးပညာရှင်များကဲ့သို့သော အခြေခံကျသော အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာ အထောက်အကူများ လုံးဝမရှိပေ။ ဆယ်စုနှစ်များစွာ အုပ်ချုပ်ခဲ့သော အာဏာရှင်စနစ်၏ ချန်ထားခဲ့သော အမွေများက ပေးထားချက်သဖွယ် ရှိနေပြီး ဖြစ်ရာ စနစ်ကြီးအနေဖြင့် နည်းစနစ်အရ မှန်ကန်ပြီး၊ ဒီမိုကရေစီသို့ ဦးတည်သော ဥပဒေများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် ရုန်းကန်နေရလျက်ရှိခြင်းမှာ အံ့ဩဖွယ်တော့ မဟုတ်ပေ။ အဓိက Stakeholder များနှင့် တိုင်ပင်ရန်၊ ဝေဖန်မှုများကို နားထောင်ရန်နှင့် ပြင်ပမှ ပညာရှင်များ၏ အကြံပေးမှုကို

⁷⁵ Ibid.

⁷⁶ Mary Callahan, "On time warps and warped time: Lessons from Burma's 'democratic era'", in Robert Rotberg (ed.) *Burma: Prospects for a Democratic Future* (Brookings Institution, 1998).

လက်ခံရန် စိတ်အားထက်သန်မှုများ ဖြစ်လာခြင်းသည် အပေါင်းလက္ခဏာ ဆောင်ပါသည်။ သို့သော် မီဒီယာဥပဒေပါ အကြောင်းအရာများနှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာ စီတန်းလှည့်လည်ခြင်း ဆိုင်ရာ ဥပဒေပါ ကန့်သတ်ထားသော အချက်များကို ပြင်ဆင်မှုများသည် အဆိုပါ အပေါင်းလက္ခဏာ ဆောင်သော စိတ်အားထက်သန်မှုများအတွက် အဓိကကျသော စမ်းသပ်မှုများပင် ဖြစ်ပေ လိမ့်မည်။

ရှေ့ခရီးဆက်ရာတွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ လိုအပ်သော အထောက်အကူများ ပေးနိုင်ရန် လွှတ်တော်နှင့် စွမ်းဆောင်ရည်များအတွက် ပိုမိုကြီးမားသော အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ထည့်သွင်းရန် လိုအပ်ပါသည်။ လွှတ်တော်ဆိုသည့် အင်စတီကျူးရှင်းကြီး၏ အားကောင်းမှု၊ ထိရောက်မှုနှင့် အများ၏ လေးစားမှု ဆက်လက်ရရှိရန် အထက်ပါအတိုင်း လုပ်ဆောင်ရန် အရေးပါလှပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ သည် လာမည့်နှစ်နှစ်အချိန်တွင် ရွေးကောက်ပွဲဆီသို့ ချဉ်းကပ်နေပြီဖြစ်ရာ ၎င်းမှာ အားလုံးအတွက် အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်ပြီး၊ ရွေးကောက်ပွဲမှာ ၁၉၅၀ ခုနှစ်များကတည်းက လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ရန် အလားအလာရှိနေပါသည်။ နိုင်ငံရေးနှင့်ဆိုင်သော တွန်းအားသစ် (New Political Dynamics) ပေါ်ထွက်လာသည်နှင့်အမျှ ဥပဒေပြုရာတွင် အများသဘောတူညီမှုကို အခြေပြု ချဉ်းကပ်ခြင်းနှင့် ပါတီနိုင်ငံရေး ထူးထူးခြားခြား ရှိမနေမှုများသည်လည်း ပြောင်းလဲသွားနိုင်ပါသည်။ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့် အများ၏ မျှော်လင့်ချက် မြင့်မားနေမှုများနှင့် ပို၍ ရှုတ်ထွေး လာသော တောင်းဆိုမှုများကို ရင်ဆိုင်ရန် မိမိတို့တွင် လက်နက်ကိရိယာအပြည့် တပ်ဆင်ထားပြီးဖြစ် ကြောင်း သေချာနေစေရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ရန်ကုန်/ဘရပ်ဆယ်- ဒီဇင်ဘာ ၁၃၊ ၂၀၁၃

Appendix A: Map of Myanmar

Appendix B: Reports and Briefings on Asia since 2010

As of 1 October 2013, Central Asia publications are listed under the Europe and Central Asia program.

North East Asia

The Iran Nuclear Issue: The View from Beijing, Asia Briefing N°100, 17 February 2010 (also available in Chinese).

North Korea under Tightening Sanctions, Asia Briefing N°101, 15 March 2010.

China's Myanmar Strategy: Elections, Ethnic Politics and Economics, Asia Briefing N°112, 21 September 2010 (also available in Chinese).

North Korea: The Risks of War in the Yellow Sea, Asia Report N°198, 23 December 2010.

China and Inter-Korean Clashes in the Yellow Sea, Asia Report N°200, 27 January 2011 (also available in Chinese).

Strangers at Home: North Koreans in the South, Asia Report N°208, 14 July 2011 (also available in Korean).

South Korea: The Shifting Sands of Security Policy, Asia Briefing N°130, 1 December 2011.

Stirring up the South China Sea (I), Asia Report N°223, 23 April 2012 (also available in Chinese).

Stirring up the South China Sea (II): Regional Responses, Asia Report N°229, 24 July 2012 (also available in Chinese).

North Korean Succession and the Risks of Instability, Asia Report N°230, 25 July 2012 (also available in Chinese and Korean).

China's Central Asia Problem, Asia Report N°244, 27 February 2013 (also available in Chinese).

Dangerous Waters: China-Japan Relations on the Rocks, Asia Report N°245, 8 April 2013 (also available in Chinese).

Fire on the City Gate: Why China Keeps North Korea Close, Asia Report N°254, 9 December 2013.

South Asia

Sri Lanka: A Bitter Peace, Asia Briefing N°99, 11 January 2010.

Nepal: Peace and Justice, Asia Report N°184, 14 January 2010.

Reforming Pakistan's Civil Service, Asia Report N°185, 16 February 2010.

The Sri Lankan Tamil Diaspora after the LTTE, Asia Report N°186, 23 February 2010.

The Threat from Jamaat-ul Mujahideen Bangladesh, Asia Report N°187, 1 March 2010.

A Force in Fragments: Reconstituting the Afghan National Army, Asia Report N°190, 12 May 2010.

War Crimes in Sri Lanka, Asia Report N°191, 17 May 2010.

Steps Towards Peace: Putting Kashmiris First, Asia Briefing N°106, 3 June 2010.

Pakistan: The Worsening IDP Crisis, Asia Briefing N°111, 16 September 2010.

Nepal's Political Rites of Passage, Asia Report N°194, 29 September 2010 (also available in Nepali).

Reforming Afghanistan's Broken Judiciary, Asia Report N°195, 17 November 2010.

Afghanistan: Exit vs Engagement, Asia Briefing N°115, 28 November 2010.

Reforming Pakistan's Criminal Justice System, Asia Report N°196, 6 December 2010.

Nepal: Identity Politics and Federalism, Asia Report N°199, 13 January 2011 (also available in Nepali).

Afghanistan's Elections Stalemate, Asia Briefing N°117, 23 February 2011.

Reforming Pakistan's Electoral System, Asia Report N°203, 30 March 2011.

Nepal's Fitful Peace Process, Asia Briefing N°120, 7 April 2011 (also available in Nepali).

India and Sri Lanka after the LTTE, Asia Report N°206, 23 June 2011.

The Insurgency in Afghanistan's Heartland, Asia Report N°207, 27 June 2011.

Reconciliation in Sri Lanka: Harder Than Ever, Asia Report N°209, 18 July 2011.

Aid and Conflict in Afghanistan, Asia Report N°210, 4 August 2011.

Nepal: From Two Armies to One, Asia Report N°211, 18 August 2011 (also available in Nepali).

Reforming Pakistan's Prison System, Asia Report N°212, 12 October 2011.

Islamic Parties in Pakistan, Asia Report N°216, 12 December 2011.

Nepal's Peace Process: The Endgame Nears, Asia Briefing N°131, 13 December 2011 (also available in Nepali).

Sri Lanka: Women's Insecurity in the North and East, Asia Report N°217, 20 December 2011.

Sri Lanka's North (I): The Denial of Minority Rights, Asia Report N°219, 16 March 2012.

Sri Lanka's North (II): Rebuilding under the Military, Asia Report N°220, 16 March 2012.

Talking About Talks: Toward a Political Settlement in Afghanistan, Asia Report N°221, 26 March 2012.

Pakistan's Relations with India: Beyond Kashmir?, Asia Report N°224, 3 May 2012.

Bangladesh: Back to the Future, Asia Report N°226, 13 June 2012.

Aid and Conflict in Pakistan, Asia Report N°227, 27 June 2012.

Election Reform in Pakistan, Asia Briefing N°137, 16 August 2012.

Nepal's Constitution (I): Evolution Not Revolution, Asia Report N°233, 27 August 2012 (also available in Nepali).

Nepal's Constitution (II): The Expanding Political Matrix, Asia Report N°234, 27 August 2012 (also available in Nepali).

Afghanistan: The Long, Hard Road to the 2014 Transition, Asia Report N°236, 8 October 2012.

Pakistan: No End To Humanitarian Crises, Asia Report N°237, 9 October 2012.

Sri Lanka: Tamil Politics and the Quest for a Political Solution, Asia Report N°239, 20 November 2012.

Pakistan: Countering Militancy in PATA, Asia Report N°242, 15 January 2013.

Sri Lanka's Authoritarian Turn: The Need for International Action, Asia Report N°243, 20 February 2013.

Drones: Myths and Reality in Pakistan, Asia Report N°247, 21 May 2013.

Afghanistan's Parties in Transition, Asia Briefing N°141, 26 June 2013.

Parliament's Role in Pakistan's Democratic Transition, Asia Report N°249, 18 September 2013.

Women and Conflict in Afghanistan, Asia Report N°252, 14 October 2013.

Sri Lanka's Potemkin Peace: Democracy under Fire, Asia Report N°253, 13 November 2013

South East Asia

Radicalisation and Dialogue in Papua, Asia Report N°188, 11 March 2010 (also available in Indonesian).

Indonesia: Jihadi Surprise in Aceh, Asia Report N°189, 20 April 2010.

Philippines: Pre-election Tensions in Central Mindanao, Asia Briefing N°103, 4 May 2010.

Timor-Leste: Oecusse and the Indonesian Border, Asia Briefing N°104, 20 May 2010.

The Myanmar Elections, Asia Briefing N°105, 27 May 2010 (also available in Chinese).

Bridging Thailand's Deep Divide, Asia Report N°192, 5 July 2010 (also available in Thai).

Indonesia: The Dark Side of Jama'ah Ansharut Tauhid (JAT), Asia Briefing N°107, 6 July 2010.

Indonesia: The Deepening Impasse in Papua, Asia Briefing N°108, 3 August 2010.

Illicit Arms in Indonesia, Asia Briefing N°109, 6 September 2010.

Managing Land Conflict in Timor-Leste, Asia Briefing N°110, 9 September 2010.

Stalemate in Southern Thailand, Asia Briefing N°113, 3 November 2010 (also available in Thai).

Indonesia: "Christianisation" and Intolerance, Asia Briefing N°114, 24 November 2010.

Indonesia: Preventing Violence in Local Elections, Asia Report N°197, 8 December 2010 (also available in Indonesian).

Timor-Leste: Time for the UN to Step Back, Asia Briefing N°116, 15 December 2010.

The Communist Insurgency in the Philippines: Tactics and Talks, Asia Report N°202, 14 February 2011.

Myanmar's Post-Election Landscape, Asia Briefing N°118, 7 March 2011 (also available in Chinese and Burmese).

The Philippines: Back to the Table, Warily, in Mindanao, Asia Briefing N°119, 24 March 2011.

Thailand: The Calm Before Another Storm?, Asia Briefing N°121, 11 April 2011 (also available in Chinese and Thai).

Timor-Leste: Reconciliation and Return from Indonesia, Asia Briefing N°122, 18 April 2011 (also available in Indonesian).

Indonesian Jihadism: Small Groups, Big Plans, Asia Report N°204, 19 April 2011 (also available in Chinese).

Indonesia: Gam vs Gam in the Aceh Elections, Asia Briefing N°123, 15 June 2011.

Indonesia: Debate over a New Intelligence Bill, Asia Briefing N°124, 12 July 2011.

The Philippines: A New Strategy for Peace in Mindanao?, Asia Briefing N°125, 3 August 2011.

Indonesia: Hope and Hard Reality in Papua, Asia Briefing N°126, 22 August 2011.

Myanmar: Major Reform Underway, Asia Briefing N°127, 22 September 2011 (also available in Burmese and Chinese).

Indonesia: Trouble Again in Ambon, Asia Briefing N°128, 4 October 2011.

Timor-Leste's Veterans: An Unfinished Struggle?, Asia Briefing N°129, 18 November 2011.

The Philippines: Indigenous Rights and the MILF Peace Process, Asia Report N°213, 22 November 2011.

Myanmar: A New Peace Initiative, Asia Report N°214, 30 November 2011 (also available in Burmese and Chinese).

Waging Peace: ASEAN and the Thai-Cambodian Border Conflict, Asia Report N°215, 6 December 2011 (also available in Chinese).

Indonesia: From Vigilantism to Terrorism in Cirebon, Asia Briefing N°132, 26 January 2012.

Indonesia: Cautious Calm in Ambon, Asia Briefing N°133, 13 February 2012.

Indonesia: The Deadly Cost of Poor Policing, Asia Report N°218, 16 February 2012 (also available in Indonesian).

Timor-Leste's Elections: Leaving Behind a Violent Past?, Asia Briefing N°134, 21 February 2012.

Indonesia: Averting Election Violence in Aceh, Asia Briefing N°135, 29 February 2012.

Reform in Myanmar: One Year On, Asia Briefing N°136, 11 April 2012 (also available in Burmese and Chinese).

The Philippines: Local Politics in the Sulu Archipelago and the Peace Process, Asia Report N°225, 15 May 2012.

How Indonesian Extremists Regroup, Asia Report N°228, 16 July 2012 (also available in Indonesian).

Myanmar: The Politics of Economic Reform,
Asia Report N°231, 27 July 2012 (also
available in Burmese and Chinese).
Indonesia: Dynamics of Violence in Papua, Asia
Report N°232, 9 August 2012 (also available
in Indonesian).
Indonesia: Defying the State, Asia Briefing
N°138, 30 August 2012.
*Malaysia's Coming Election: Beyond Commu-
nalism?*, Asia Report N°235, 1 October 2012.
Myanmar: Storm Clouds on the Horizon, Asia
Report N°238, 12 November 2012 (also
available in Chinese and Burmese).
The Philippines: Breakthrough in Mindanao,
Asia Report N°240, 5 December 2012.
Thailand: The Evolving Conflict in the South,
Asia Report N°241, 11 December 2012.
Indonesia: Tensions Over Aceh's Flag, Asia
Briefing N°139, 7 May 2013.
Timor-Leste: Stability At What Cost?, Asia
Report N°246, 8 May 2013.
A Tentative Peace in Myanmar's Kachin Conflict,
Asia Briefing N°140, 12 June 2013 (also
available in Burmese and Chinese).
The Philippines: Dismantling Rebel Groups,
Asia Report N°248, 19 June 2013.
*The Dark Side of Transition: Violence Against
Muslims in Myanmar*, Asia Report N°251, 1
October 2013 (also available in Burmese and
Chines

International Crisis Group

Headquarters

Avenue Louise 149
1050 Brussels, Belgium
Tel: +32 2 502 90 38
Fax: +32 2 502 50 38
brussels@crisisgroup.org

New York Office

newyork@crisisgroup.org

Washington Office

washington@crisisgroup.org

London Office

london@crisisgroup.org

Moscow Office

moscow@crisisgroup.org

Regional Offices and Field Representation

Crisis Group also operates out of over 30 different locations in Africa, Asia, Europe, the Middle East and Latin America.

See www.crisisgroup.org for details